16 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1997, ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ # 240 (1494)

Ազգ

Azg
armenian daily

Գրադարան

Իրանն ու ԱՄՆ-ը մերձենո՞ւմ են

15 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, VOA, «ԱԶԱՏՈՒԹՅՈՒՆ»: Իրանի եւ ԱՄՆ-ի ներկայացուցիչները մի շարք գաղտնի հանդիպումներ են անցկացրել այն բանից հետո, երբ Մոհամեդ Խաթեմին մայիս ամսին ընտրվեց Իրանի նախագահ: Ինչպես գրում է խուրայթլական մի թերթ, հանդիպումների մեծ մասը տեղի են ունեցել Եվրոպայում: «Նյու Յորք թայմս» թերթը հայտնում է, որ ամերիկյան եւ իրանական պաշտոնական ներկայացուցիչները միասին աշխատում են մի շարք շահագրգիռ երկրների հետ՝ փորձելով Աֆղանստանում քաղաքացիական պատերազմի ավարտի ուղիներ գտնել: Կիրակի օրը Իրանի նախագահը Թեհրանում կայացած մամլո ասուլիսում հույս հայտնեց, թե մոտ ժամանակներում ԱՄՆ-ի հետ երկխոսություն է սկսվելու: Նա ամերիկացիներին այդ օրը ոչ թե «մեծ սատանա», այլ «մեծ ժողովուրդ» անվանեց եւ խոստացավ դիմել այդ «մեծ ժողովրդին» «պատմական ուղերձով»: Սակայն տան խոսնակ Բարրի Թոյբը, ողջունելով Խաթեմիի խաղաղության եւ երկխոսության կոչերը, միաժամանակ հայտարարեց. «Միացյալ Նահանգներում ակնկալում են գործեր եւ ոչ թե խոսքեր»:

ԼԻՈՆ-ՓԱՐԻԶ

Ռոբերտ Քոչարյան. «Հայաստանում առանց ստվերային կողմի գործարար չկա»

Համանախագահները դժվար թե կտրուկ հայտարարություն անեն

ՀԱԿՈԲ ԱՍԱՏՐՅԱՆ
Փարիզ

Ինչպես տեղեկացրել էինք, Լիոն-Փարիզ ճեպընթացում ՀՀ վարչապետ Ռոբերտ Քոչարյանն իրեն ուղեկցող լրագրողների հարցերին պատասխանելով, ամփոփեց Ֆրանսիա կատարած պաշտոնական այցի արդյունքները: Ստորեւ ներկայացնում ենք մեր թղթակից Հակոբ Ասատրյանի հարցադրումների պատասխանները:

– Պրն Քոչարյան, Փարիզում տեղի ունեցած մամուլի ասուլիսում Դուք հայտարարեցիք, թե Լիսաբոնից հետո Ղարաբաղի խնդիրը երկու ուղղությամբ կարող է զարգանալ՝ կամ ավելի խիստ հայտարարության ընդունում, կամ կոպենհագենյան փուլի ավելի հանգիստ անցկացում եւ ինչ-որ կերպ հակամարտ կողմերի տեսակետների մոտեցում: Ձեր կարծիքով այս տարբերակներից ո՞րը կգործի:

– Ես չեմ կարող հիմա ասել, թե որ տարբերակն ավելի ընդունելի կլինի: Բայց թե այն մարդկանց, ում ես հանդիպել եմ, եւ թե համանախագահների մտահոգությունն այն է, թե կարող է այնպիսի քայլ արվի, որը կբարդացնի բանակցությունների շարունակությունը: Այնուամենայնիվ համանախագահները նման քայլի չեն գնա:

– Ժակ Շիրակի հետ հանդիպման ժամանակ ինչպիսի՞ն էր Ձեր ընկալումը. Ֆրանսիան ավելի շատ հակված էր դեպի առաջինը, թե՞ երկրորդը:

– Մենք չենք քննարկել, թե Կոպենհագենում ինչպիսի հայտարարություն կլինի, եւ ես չեմ կարծում, թե խիստ հայտարարությունը օգտակար կլինի: Մանավանդ որ պարզ չէ, թե հայտարարության առարկան ինչ պետք է լինի: Ոչ ոք չի կարող ասել, որ Ղարաբաղը չի ուզում մասնակցել բանակցություններին: Յուրաքանչյուր պահի, եթե դրանք սկսվեն, Ղարաբաղն անպայման կմասնակցի: Ղարաբաղն ուղղակի բանակցությունների տվյալ տեխնոլոգիային դեմ է: Այսինքն, տեխնիկական հարցերի ֆիքսմանը:

– Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը հայտարարում է, որ եթե մենք փոխզիջման չգնանք, Հայաստանը կհայտնվի քաղաքական մեկուսացման մեջ: Ինձ հասած տեղեկությունների համաձայն, նախագահ Ժակ Շիրակն էլ Ձեզ հետ հանդիպման ժամանակ այդ մասին ակնարկել է: Ի՞նչ կարծիք ունեք, իրո՞ք նման ճնշումներ կլինեն:

Տես ▸ էջ 3

ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎ

Եկամտահարկի մասին՝ դեռ առանց դրույքաչափերի

ԱԺ-ի դեկտեմբերի 15-ի արտահերթ նիստում քվեարկության հետեւյալ արդյունքներով՝ «կողմ» 99, «դեմ» 9, «ձեռնպահ» 19, առաջին ընթերցմամբ ընդունվեց ՀՀ օրենքը եկամտահարկի մասին: Օրինագծով սահմանվում են ՀՀ-ում եկամտահարկի վճարողների շրջանակը, եկամտահարկի որոշման եւ վճարման հետ կապված հարաբերությունները, եկամտահարկի դրույքաչափերը (դրանց շուրջ եղած առարկությունների արդյունքում դրույքաչափերի մասին հոդվածը դուրս մնաց առաջին ընթերցմամբ ընդունվելուց):

Եկամտահարկը ուղղակի հարկատեսակ է: Հայաստանում եկամտահարկ են վճարում ռեզիդենտ եւ ոչ ռեզիդենտ ֆիզիկական անձինք: Ռեզիդենտի համար հարկվող օբյեկտ է համարվում ՀՀ տարածքում եւ նրա սահմաններից դուրս ստացվող հարկվող եկամուտը, իսկ ոչ ռեզիդենտի համար՝ հայաստանյան աղբյուրներից հարկվող եկամուտը:

Հարկվող եկամուտը հարկասուի համախառն եկամտի եւ սույն օրենքի դրույթների համաձայն իրականացված նվազեցումների դրական տարբերությունն է:

Օրինագծում ընդգծվում է, որ համախառն եկամուտը հարկային տարում հարկասուի ստացած բոլոր եկամուտների հանրագումարն է՝ անկախ դրանց ստացման աղբյուրներից:

Օրինագծում սահմանվում են կենսաթոշակային, զբաղվածության, սոցիալական ապահովագրության համար կատարված վճարները, բարեգործական եւ այլ անհատույց հատկացումները, ձեռնարկատիրական գործողություններից ստացված եկամուտների հարկի հաշվարկման եւ վճարման կարգը, համախառն եկամտից անձնական նվազեցումները, ծախսերը, նվազեցումների իրականացման կարգը եւ այլ հասկացություններ:

Հիշյալ օրենքի նախագիծը օրենքի ուժ ստանալուց հետո ուժը կորցրած պետք է ճանաչվի եկամտահարկի մասին ՀՀ 1995 թ. փետրվարի 8-ի օրենքը՝ հետագա փոփոխություններով եւ լրացումներով հանդերձ: Ն. Մ.

600 հայ «արվամոլներ» ապաստան են խնդրել Հոլանդիայում

ԵՐԵՎԱՆ, 15 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Մեր հայրենակիցներից մոտ 600 հոգի, ըստ ժողովրդավարության եւ մարդու իրավունքների կենտրոնի տվյալների, որպես սեռային փոքրամասնության ներկայացուցիչ, ապաստան են խնդրել Հոլանդիայում: Մարդու իրավունքների պաշտպանության առումով Հոլանդիան ավելի ազատական է հանդես գալիս, քանի որ այնտեղ օրենսդրորեն կարգավորված են նույնիսկ սեռային հարաբերությունները: Մինչդեռ ՀՀ քրեական օրենսգրքով (հոդված 116) տղամարդու սեռական հարաբերությունը տղամարդու հետ, այսինքն արվամոլությունը, պատժվում է ազատազրկմամբ մինչեւ 5 տարի ժամանակով:

Ամեն դեպքում, սակայն, խնդիրն այն չէ, որ մեզանում քրեորեն հետապնդելի է այս երեւույթը, այլ որ մեր հայրենակիցները դրա անվան տակ միգրացիոն հոսք են սկսել: Իսկ հոլանդական համապատասխան ծառայությունների պրոֆեսիոնալ եւ նրբանկատ հետաքննությունը փաստեր է բերում, դարձյալ ժողովրդավարության եւ մարդու իրավունքների կենտրոնի տվյալներով, որ 600 հոգուց նույնիսկ 6-ը արվամոլ չէ:

ՏԱՐԱԾՔ

Չեռնոմիրդինը Անկարայում 10 համաձայնագիր ստորագրեց

15 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ՌԿ: Անկարայում այսօր պայմանագիր ստորագրվեց Սեւ ծովի հատակով անցկացվելիք խողովակաշարով Թուրքիային ռուսական գազ մատակարարելու մասին: 2010 թվականին, երբ գազամուղը կաշխատի նախատեսված հզորությամբ, Թուրքիան տարեկան 16 մլրդ խմ գազ կստանա: Գործարքը կնքված է 25 տարով եւ նրա ընդհանուր արժեքը 20 մլրդ դոլարից ավել է: Աշխարհում ամենախորջրյա խողովակաշարի շինարարությունը կարժենա 3 մլրդ դոլար: Համաձայնագիրը ստորագրեցին Ռուսաստանի եւ Թուրքիայի վարչապետներ Չեռնոմիրդինը եւ Յըլմազը: Վիկտոր Չեռնոմիրդինի Անկարա կատարած այցի ընթացքում այսօր ստորագրվել են ռուս-թուրքական 10 համաձայնագրեր:

Ալիեւի այցը Հոլանդիա հետաձգվեց

15 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, «ԱԶԱՏՈՒԹՅՈՒՆ»: Ադրբեջանի նախագահ Հեյդար Ալիեւն այսօր պաշտոնական այց էր կատարելու Նիդեռլանդներ, որը, սակայն, հետաձգվել է մինչեւ 98 թվականի առաջին կեսը: Ըստ որոշ հաղորդագրությունների, այցը հետաձգվել է դեկտեմբերի 18-19-ը Կոպենհագենում կայանալիք ժողովին նախապատրաստվելու նպատակով:

Շեւարդնաձեն Բուլղարիայում

ՍՈՖԻԱ, 15 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Վրաստանի նախագահ Էդուարդ Շեւարդնաձեն դեկտեմբերի 14-ին երկօրյա պաշտոնական այցով ժամանել է Բուլղարիա: Նա բանակցություններ է անցկացնում Բուլղարիայի իր գործընկեր Պետար Ստոյանովի, վարչապետ Իվան Կոստովի եւ խորհրդարանի խոսնակի հետ:

«ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՔՐԻՍՏՈՆԵԱԿԱՆ ՀԱՄԵՐԱՇԽՈՒԹՅՈՒՆ»

ԼՂՀ ներկայացուցիչները պետք է մասնակցեն բոլոր բանակցություններին

Ինչպես հայտնի դարձավ մամուլից, «Միջազգային քրիստոնեական համերաշխություն» կազմակերպությունը վերջին ամիսներին քանիցս դիմել է Լեռնային Ղարաբաղի խնդրով զբաղվող Մինսկի խմբի համանախագահներին՝ պահանջելով, որ Կոպենհագենում եվրոպական երկրների արտգործնախարարների գագաթաժողովում վերջապես կյանքի իրողություններին եւ տրամաբանությանը համապատասխան պարզություն մտցվի «բանակցությունների ընդգրկման եւ հակամարտ կողմերի պատվիրակությունների կարգավիճակի» հարցում: Կազմակերպության համոզմամբ, այդ հարցը վճռական է եւ փաստորեն այլընտրանքից զերծ: Մեր թղթակիցը դիմեց «Միջազգային քրիստոնեական համերաշխության» անգլիական ազգային վարչության ղեկավար, հոգեւորական Ստյուարտ Ուինձորին, խնդրելով պատմել Կոպենհագենի հանդիպման նախօրեին կատարված նախապատրաստական աշխատանքի մասին:

– «Միջազգային քրիստոնեական համերաշխությունը» 1991 թ. գարնանից 30-ից ավելի խումբ է Ղարաբաղ ուղարկել բարոնուհի Քոքսի գլխավորությամբ: Մեր կազմակերպությունն ավելի, քան մեկ ուրիշը, ծանոթ է նյութերին եւ իրավիճակին: Հենց այդ պատճառով մենք Կոպենհագենի գագաթաժողովի քարտուղարություն ուղարկեցինք նյութեր, որոնք բացահայտում են Ղարաբաղի խնդրի էությունը: Երեւանից ժամանեց մեր մեծ բարեկամ Զորի Բալայանը, առանց որի անհնար կլիներ Արցախում կազմակերպել «Միջազգային քրիստոնեական համերաշխության» առաքելությունները: Նա Արցախի ղեկավարության անունից բերեց հուշագրեր, որոնցում փաստարկված ձեւով նշվում է, որ 1992 թ.-ից սկսած ԵԱՀԽ, ապա ԵԱՀԿ ղեկավարները մշտապես փակուղու մեջ են հայտնվել լոկ այն պատճառով, որ Ադրբեջանի մեղքով այդպես էլ չեն կարողացել պարզություն մտցնել «հակամարտ կողմերի ճանաչման» հարցում եւ Մինսկի խորհրդաժողովում ԼՂ ներկայացուցիչների կարգավիճակում: Զորի Բալայանը Լորդերի պալատում բարոնուհի Քոքսի, լորդ Մելքոսի, Փիրոնի, եվրախորհրդարանի մարդու իրավունքների հանձնաժողովի ղեկավարներից մեկի՝ Դեւիդ Ասկինսոնի հետ ունեցած հանդիպումներից հետո արդեն մեկնեց Կոպենհագեն: Նա գագաթաժողովի քարտուղարությունում կտարածի Լեռնային Ղարաբաղի հուշագրերը եւ «Միջազգային քրիստոնեական համերաշխության» կից նամակը: Ես համոզված եմ, Լեռնային Ղարաբաղի խնդիրը փակուղու մեջ կլինի այնքան ժամանակ, քանի դեռ նրանք, ովքեր ուզում են դա արդարացիորեն լուծել, չեն գիտակցում, որ ամեն մակարդակով, ամեն տեսակ բանակցությունների սեղանի շուրջը պետք է նստեն ԼՂ լիիրավ ներկայացուցիչները: Եթե ԵԱՀԿ-ն իրոք եվրոպայի անվտանգության կազմակերպություն է, ապա վերջապես հարկավոր է ըմբռնել՝ Ղարաբաղի անվտանգության երաշխիքը կարող են լինել միայն ղարաբաղցիները:

Լոնդոն (հեռախոսով)

ՀԱՆՐԱՀԱՎԱՔ

«Հայ ժողովուրդը կպաշտպանի ԼՂՀ անկախությունը»

ԵԱՀԿ-ն չպետք է ղեկավարվի ստալինյան որոշումներով

ՎԱՀՐԱՄ ԱՂԱՋԱՆՅԱՆ

Ինչպես եւ նախատեսված էր, երեկ Ազատության հրապարակում տեղի ունեցավ հայկական մի շարք քաղաքական կուսակցությունների եւ հասարակական կազմակերպությունների ներկայացուցիչների հանրահավաք-երթը՝ ի պաշտպանություն Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության անկախության: Միջոցառման կազմակերպիչները՝ ՀՅԴ Գերագույն մարմնի ներկայացուցիչ Հրայր Կարապետյանը, ակադեմիկոսներ Լենդրուշ Խուրշուդյանը, Լենսեր Աղալովյանը եւ այլք իրենց ելույթներում անդրադարձան ղարաբաղյան ճգնաժամի կարգավորմանն ուղղված բանակցություններում նկատվող անբարենպաստ զարգացումներին եւ հայկական դիվանագիտության անթույլատրելի պասիվությանն առնչվող խնդիրներին: Հռետորները մասնավորապես դատապարտեցին ԱԳՆ վերջին հայտարարությունը դեկտեմբերի 10-ին կայացած հանրահավաքի վերաբերյալ, նշելով, որ այն կոչված էր նսեմացնելու հայ ժողովրդի արդար պայքարն արցախցի հայրենակիցների ազատության համար: ՀՀ իշխանությունները, ըստ հանրահավաքի կազմակերպիչների, պետք է դիվանագիտական անհապաղ միջոցներ ձեռնարկեն՝ ուղղված ԼՂՀ միջազգային ճանաչմանն ու ռազմական հաջողությունների ամրապնդմանը: Հանրահավաքի մասնակիցներն ուղերձ ընդունեցին Կոպենհագենում կայանալիք ԵԱՀԿ երկրների արտաքին գործերի նախարարների խորհրդին, որտեղ մասնավորապես ասվում է. «Մենք, հայ ժողովրդի ներկայացուցիչներս, խիստ մտահոգված ենք ԵԱՀԿ շրջանակներում Արցախի հիմնահարցի կարգավորման իրավական հիմքի, առկա իրողությունների բացահայտ անտեսմամբ, հարցի բացարձակ քաղաքականացման միտումով:

Տես ▸ էջ 8

ԱԶԳ

տեղական

ԴԱՏԱՊԱՇՏՊԱՆՆԵՐԻ ԱՍՈՒԼԻՍ

«Վահան Հովհաննիսյանի գործը դաշնակցության դեմ ստեղծված գործերի շարունակությունն է»

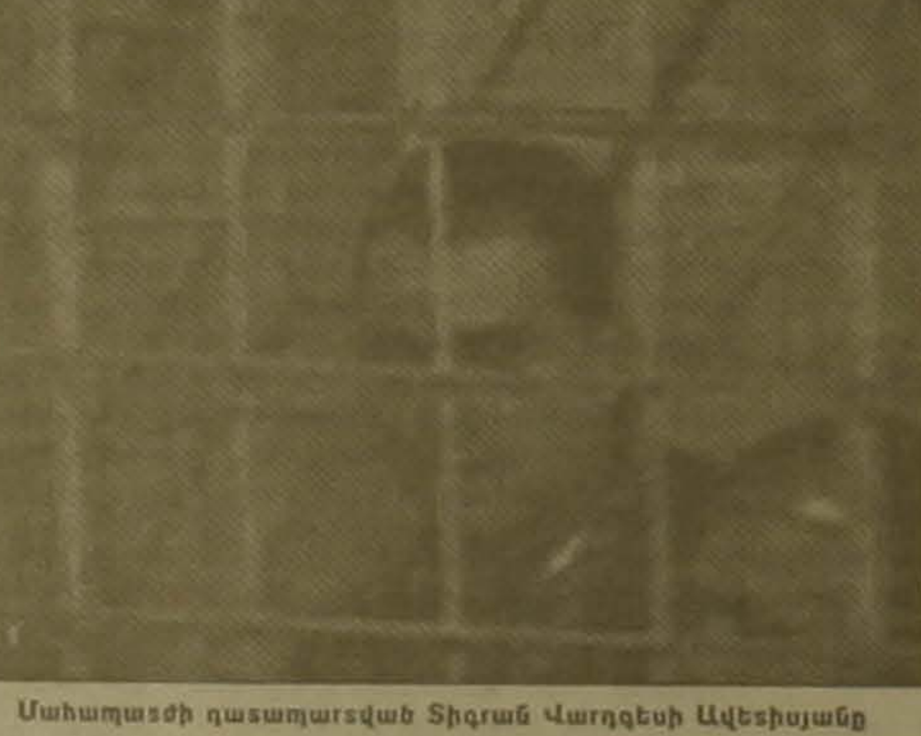

Մահապատժի դատապարտված Տիգրան Վարդգեսի Ավետիսյանը

Երեկ, քաղաքական գործերից ամենածավալունի՝ «31»-ի գործով դատավարության ավարտի առնչությամբ, Սախարովի անվան հիմնադրամում լրագրողներին ասուլիսի էին հրավիրել փաստաբան Տիգրան Ջանոյանը եւ Վահան Հովհաննիսյանի հասարական պաշտպան Բագրատ Եսայանը։ Հանդիպման նպատակն «առաջին ընկալմամբ, հրապարակման մակարդակով» դատական ակտի վերաբերյալ մասնագիտական դիտարկումներ եւ տպավորություններ ներկայացնելն էր։ Դատական ակտն անարդար որակվեց ոչ միայն առանձին անձանց, այլեւ ընդհանուր մոտեցման տեսանկյունից։ Դատական գործընթացի թերություններից մասնավորապես նշվեց «հանցագործությունների» շարժառիթի չհիմնավորվածությունը, հընթացս կատարված կամայական փոփոխությունները։ Օրինակ, զենքի, զինամթերքի Երեւան տեղափոխման նախնական շարժառիթը (զինված հեղաշրջման նախապատրաստում) փոխվեց իշխանությունների կողմից հավանական բռնությունները կանխելու մոտիվով, որը նույնպես ոչ մի կերպ չհիմնավորվեց եւ ենթադրությունից այն կողմ չանցավ։ Փոխարենը անուշադրության մատնվեց եւ գնահատական չստացավ դատավարության ընթացքում պաշտպանական կողմի ներկայացրած շարժառիթը (զինամթերքը լաբորատորիան պաշտպանելու խումբ ստեղծելու, Արցախյան ազատամարտի հետ կապված մարտական խնդիրներ իրականացնելու համար էր), նշեց պրն Ջանոյանը։ Ըստ փաստաբանի, անհամաչափություններ կային դատավճռի պատճառաբանական եւ պատժիչ մասերի միջեւ, ինչն արդեն դատական ակտը փոխելու հիմք է տալիս. պատճառաբանական մասում նշվեցին մի շարք մեղմացուցիչ հանգամանքներ, որ «գոլորշիացան» պատժիչ մասում, ապշեցուցիչ կերպով կամայական, սուբյեկտիվ էին պատժաչափերը։ Պրն Ջանոյանի կարծիքով դատավճիռն անարդար էր հատկապես մահապատժի դատապարտված Տիգրան Վ. Ավետիսյանի մասով։ Մաշտոցի շրջանի ՆԳ աշխատակիցների սպանության էպիզոդով առկա երբեք իրարամերժ վարկածներից դատարանն ընտրեց նախաքննականը՝ չժխտելով մյուսները եւ չապացուցելով դրա հիմնավորվածությունը։ Երկրորդ ոստիկանի սպանության առնչությամբ ապացույցներն ակնհայտորեն անբավարար էին, սակայն իներցիայով, ենթադրության ուժով դա էլ կապվեց Ավետիսյանի հետ, ասաց փաստաբանը նշելով, որ գանգատարկման փուլում այդ հարցադրումը շատ լուրջ ուշադրության պետք է արժանանա եւ, գուցե, հնարավորություն կտա ըստ էության վերանայելու մահապատիժը։ Այդ հարցերը կքննարկվեն գլխավոր դատախազի հետ նախատեսված հանդիպման ընթացքում՝ դատավճիռը մանրազնին, յուրաքանչյուր դատապարտյալի մասով ուսումնասիրելուց հետո։

Բագրատ Եսայանը, գնահատելով «31»-ի դատավարությունը, վերջինս համարեց դաշնակցության դեմ ստեղծված գործերի («Համբարձում Գալստյան», «Դրո») տրամաբանական շարունակությունը, քաղաքական պատվեր։ Եթե «Դրո»-ի դեպքում անհեթեթ մեղադրանքով հարկ էր մեկուսացնել Հրանտ Մարգարյանին, ապա այս դեպքում քաղաքական ակտիվ գործունեությունից օտարվեց Վահան Հովհաննիսյանը բազմաթիվ վերաորակումների, իրավաբանական անհամաչափությունների, անհեթեթությունների հիման վրա դատապարտվելով 4 տարի ազատազրկման։

Ի պատասխան մեր հարցի, պաշտպանական կողմի ջանքերի արդյունավետությունը գնահատելիս, պրն Ջանոյանը համեստ էր. նրա կարծիքով, թերություններ կային, կապված գործի աննախադեպ ծավալի, նախաքննության ընթացքում եւ դատավարության սկզբում պաշտպանների համակարգված գործողությունների պակասի, որոշ պասիվության հետ, սակայն չի կարելի չնշել նաեւ կատարված լուրջ աշխատանքը։ Իսկ պրն Եսայանի կարծիքով, դատապաշտպանների դերը քաղաքական դատավարություններում հանգում է ընդամենը քաղաքական պատվերի սահմանների հնարավոր փոփոխությանը պատվերի ներսում, որից դուրս գալը գործնականում անհնար է, նույնիսկ հասարակական խիստ ճնշման պայմաններում։ Նշվեց, որ «31»-ի գործում վերջինս բավականաչափ ուժեղ է եղել թե Հայաստանի, թե սփյուռքի (նաեւ Ռուսաստանի) մտավորականության, հայրենական եւ միջազգային իրավապաշտպան կազմակերպությունների կողմից։

Սեպտեմբերի 25-ի հետ կապված գործերի համեմատաբար բարենպաստ արդյունքներին անդրադառնալով, պաշտպանները ենթադրություն հայտնեցին, թե դրանք ավելորդ գլխացավանք էին իշխանության համար, որոնցից պետք էր ազատվել։ Մինչդեռ դաշնակցության առնչվող գործերում իշխանությունների նպատակը դուրս էր հայաստանյան շրջանակներից եւ, մասնավորապես սփյուռքը պառակտելու միտում ուներ։

ԱԼԻԹ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

Ամանորի սոճիները եղեւնիներից էժան են

Հանրապետության տարածքում Ամանորի կապակցությամբ վաճառքի կհանվի մոտ 50 հազար ծառ, տեղեկացրեց Հայանտառ ՊՁ գլխավոր տնօրենի առաջին տեղակալ Արամ Մեժլումյանը։ Մինչեւ տարվա վերջ կհատվի 1600 հա փշատերեւ անտառ։

Մեժլումյանի խոսքերով, այս տարի հանրապետության բնակիչները ստիպված են բավարարվել սոճիով, քանի որ եղեւնիների հատումը արգելված է։ Ամանորի սոճիները կվաճառվեն անտառտնտեսությունների միջոցով, յուրաքանչյուրը՝ 500 դրամով։ Իսկ նրանք, ովքեր այնուամենայնիվ կցանկանան եղեւնի զարդարել, կարող են գնել ներկրվածը՝ երեք անգամ թանկ գնով։

Փշատերեւ ծառերի անօրինական հատումները կանխելու համար անտառտնտեսություններում դեկտեմբերի 20–31-ը շուրջօրյա հերթապահություն կսահմանվի։ Ըստ որում խախտումներից գանձվող տուգանքի չափը կախված կլինի կտրված ծառի տրամագծից։

ՍՈԿԱ

Մայր հրապարակը պատրաստվում է Ամանորին

ԵՐԵՎԱՆ, 15 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ։ Հանրապետության հրապարակում դեկտեմբերի 25-ից իր տեղը կզբաղեցնի Ամանորի մեծ տոնածառը։ Քաղաքապետարանի մշակույթի վարչությունում ասացին, որ այս անգամ տոնական եղեւնին տեղադրվելու է հրապարակի այլ մասում՝ ոչ իր ավանդական տեղում։ Նոր ձեւավորում է ունենալու նաեւ բեմը։

Մանուկների համար Ամանորի տոնահանդեսները հրապարակում սկսվելու են հունվարի 1-ին եւ շարունակվելու են մինչեւ ամսի 10-ը։ Դրանք ուղեկցվելու են տարբեր խմբերի երգ ու պարով, կրկեսային համարներով ու Ձմեռ պապի անակնկալներով։ Ինչպես միշտ, մայր հրապարակը հունվարի 13-ին երեկոյան, համերգային ծրագրով հյուրընկալելու է երիտասարդներին։

Մշակույթի վարչության պետ Ստեփան Զաքարյանն ասաց, որ ամանորյա այցելություններ կլինեն նաեւ մանկատներ եւ ծերանոցներ։

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

ԼՂՀ-ն կոչ է անում բանակցություններում իրեն ընդունել հակամարտող կողմ

Դեկտեմբերի 15-ին ԼՂՀ արտգործնախարարությունը հանդես է եկել հայտարարությամբ, որտեղ ասված է. Կոպենհագենում կայանալիք ԵԱՀԿ նախարարների խորհրդի նիստում եվրոպական անվտանգության շատ կարեւորագույն հիմնախնդիրների կողքին նախատեսված է քննարկել նաեւ Լեռնային Ղարաբաղի հակամարտության կարգավորման ընթացքում ստեղծված իրադրությունը։ Կապված դրա հետ, ԼՂՀ արտգործնախարարությունը, հաստատելով ԼՂՀ կառավարության եւ ժողովրդի ամուր վճռականությունը վտանգի չենթարկելու միջազգային խաղաղությունը եւ անվտանգությունը, հայտարարում է վեճերի լուծման հարցում ուժի կիրառումից կամ ուժի սպառնալիքից ձեռնպահ մնալու իր պատրաստակամությունը եւ կոչ է անում հակամարտության մյուս կողմերին հանդես գալ նման հայտարարությամբ։

ԼՂՀ արտգործնախարարությունն անհրաժեշտ է համարում կրկին հաստատել, որ Լեռնային Ղարաբաղի հակամարտության կարգավորումը հնարավոր է միայն խաղաղության, արդարության, հակամարտության կարգավորման փոխադարձ ընդունելի բանակցությունների ճանապարհով։

ԵԱՀԿ հովանու ներքո տարվող բանակցությունները եզակի հնարավորություն են Լեռնային Ղարաբաղի հակամարտության վերջնական եւ համապարփակ կարգավորման համար։ Անհանգստություն է առաջացնում այն հանգամանքը, որ վերջին ժամանակներս բոլորովին անհիմն կերպով առաջին պլան են մղվել այսպես կոչված մեթոդոլոգիական հարցերը, որն ըստ էության արգելակում է կարգավորման գործընթացը եւ կողմերի ու միջնորդների ուշադրությունը շեղում է հիմնական նպատակից՝ Լեռնային Ղարաբաղի հակամարտության փոխադարձ ընդունելի եւ համապարփակ կարգավորման ճանապարհների որոնումներից։

ԼՂՀ ղեկավարությունը բազմիցս նշել է, որ ԵԱՀԿ իրավասու ինստիտուտները պետք է համարժեք իրավական ձեւակերպում տան գոյություն ունեցող քաղաքական իրադրությանը։ Այդ նպատակով մենք խնդրել ենք Մինսկի խմբի համանախագահությանը ԵԱՀԿ նախարարների խորհրդին առաջարկել Կոպենհագենում կայանալիք նիստում ընդունել որոշում, որում կնշվի Լեռնային Ղարաբաղի դերը որպես հակամարտող կողմ բանակցային գործընթացի բոլոր փուլերում։ Այդ թվում նաեւ՝ Մինսկի կոնֆերանսում ընդունվի այն փաստը, որ բանակցությունները կողմերի միջեւ պետք է տարվեն առանց որեւէ նախապայմանի, որոնք կանխորոշում են բանակցությունների արդյունքները։

Մենք համոզված ենք, որ նման մոտեցումը ընդունակ է բեկում մցնելու խաղաղության գործընթացի իրադրության մեջ, քանի որ կողմերին թույլ կտա առանց որեւէ սահմանափակումների Լեռնային Ղարաբաղի հակամարտության բոլոր բնագավառներում ճշտել եւ լուծել կարեւորագույն հարցերը, առանց որոնց կարգավորման անհնարին է զինված հակամարտության հետեւանքների հաղթահարումը։

ԼՂՀ արտգործնախարարությունը կոչ է անում ԵԱՀԿ նախարարների խորհրդին Կոպենհագենում կայանալիք հանդիպման ընթացքում ներդնել բոլոր ջանքերը այնպիսի բանաձեւի մշակման համար, որը կնպաստի ԵԱՀԿ սկզբունքների եւ նորմերի հիման վրա բանակցային գործընթացի վերսկսմանը։

Մոսկվայում քննարկվել է ԼՂ խնդրի կարգավորումը

Մոսկվայի Սոցիալական գիտությունների ինստիտուտի ռեկտոր Էռնեստ Գրիգորյանի եւ Ռուս-հայկական համագործակցության հիմնադրամի նախագահ Սեյրան Բաղդասարյանի նախաձեռնությամբ, օրերս Ռուսաստանյան հասարակական-քաղաքական կենտրոնում տեղի է ունեցել ԼՂ խնդրի կարգավորման ընթացքին նվիրված գիտաժողով։

Հիմնական եւ մանրամասն զեկույցով հանդես է եկել հայտնի միջազգայնագետ, Մինսկի խմբի շրջանակներում ընթացող բանակցություններում ԼՂՀ պատվիրակության գլխավոր փորձագետ, պրոֆեսոր Յուրի Բարսեղովը։

Քննարկմանը մասնակցել են գեներալ-լեյտենանտ Նորայր Տեր-Գրիգորյանը (ՀՀ զինված ուժերի գլխավոր շտաբի նախկին պետ), պրոֆեսորներ՝ Ս. Ենիկոլոպովը, Խ. Մարինոսյանը, Գ. Հախինյանը, ՌԴ Անդրկովկասյան զինվորական օկրուգի նախկին փոխհրամանատար գեներալ-լեյտենանտ Հ. Օհանյանը։

Միջազգային շրջանակներում Արցախի հարցի շուրջ սպասվող իրադարձությունների ներկա քննարկումների եւ հայկական պետական, հասարակական եւ սփյուռքի շրջանակների կողմից տարվող աշխատանքների մասին տեղեկատվությունը հաղորդել է Սեյրան Բաղդասարյանը։

Այնուհետեւ ՌԴ Պետական դումայում ազգային փոքրամասնությունների վերաբերող օրինագծերի պատրաստման մասին ելույթ է ունեցել Պետդումայի Գեոքաղաքական հարցերի հանձնաժողովի փորձագետ Ալեքսանդր Կալթախչյանը։

ՌԴ հարավում ընթացող միգրացիոն գործընթացների եւ տեղի հայկական համայնքների առջեւ ծառացած խնդիրների մասին տեղեկատվությամբ ելույթ է ունեցել ՌԴ գիտությունների ակադեմիայի էթնոլոգիայի ինստիտուտի առաջատար մասնագետ, պրոֆեսոր Է. Կանսուզյանը։

Վերջում գիտաժողովի 50 մասնակիցները՝ հիմնականում մոսկվահայ հասարակական-գիտական ներուժի սերուցքը, քննարկել եւ որոշել են նման խիստ անհրաժեշտ թեմատիկ միջոցառումներ անցկացնել ամեն ամիս։

Հաջորդ միջոցառումներում հանդիպումներ կկայանան ՌԴ հայտնի քաղաքական-հասարակական գործիչների, ՀՀ եւ ԼՂՀ պետական եւ քաղաքական ներկայացուցիչների հետ։

«ԵՐԵՎԱՆ»

Երկրաշարժ Հոկտեմբերյանի շրջակայքում

ԵՐԵՎԱՆ, 15 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ։ Դեկտեմբերի լույս 15-ի գիշերը ժամը 05:12-ին Հոկտեմբերյան քաղաքից 20 կմ հյուսիս տեղի է ունեցել երկրաշարժ։ ՀՀ սեյսմիկ պաշտպանության ազգային ծառայությունից հայտնեցին, որ էպիկենտրոնում երկրաշարժի ուժգնությունը կազմել է 3 բալ։

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակվում է [illegible]

Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետության 47
Ֆաքս 562941, AT&T (3742) 151065,
e-mail INTERNET: azg2@arminco.com

Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Տնօրէնութիւն / հեռ. 562863
Համակարգչային ծառայութիւն / 581841
Apple Macintosh
համակարգչային շարուածք
«Ազգ» թերթի
Յղումը «Ազգին» պարտադիր է
Նիւթերը չեն գրախօսւում ու չեն վերադարձւում

«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

ԱԶԳ

ԸՆԹԱՑԻԿ

ԼԻՈՆ-ՓԱՐԻԶ

Ռոբերտ Քոչարյան. «Հայաստանում առանց ստվերային կողմի գործարար չկա»

Սկիզբը էջ 1

– Շիրակի հետ հանդիպման ժամանակ նման խոստովանություն չի եղել: Ասվել է, որ եթե հարցը չկարգավորվի, ապա Հայաստանը կարող է «մնալ մեկուսացման մեջ», իսկ դրա տակ ավելի շատ հասկացվում էր շրջափակումը: Այսինքն այն վիճակը, որն այսօր կա, ինչ-որ տեղ համարվում է մեկուսացում:

– Դա սպառնում էր տնտեսակա՞ն, թե՞ քաղաքական շրջափակման համար:

– Ես որեւէ քաղաքական շրջափակում իմ գործունեության մեջ չեմ նկատել: Դուք եղել եք նաեւ դոնոր-պետությունների հետ հանդիպմանը, եւ ես կարծում եմ, որ դուք էլ չեք նկատել: Այնպես որ դեպքերի նման շարունակություն ես չեմ տեսնում:

– Այսինքն բացառո՞ւմ եք մեկուսացումը:

– Ոչ, այսօր մեկուսացման առարկան չեմ տեսնում: Դա չի նշանակում, թե փոխզիջումների չպետք է գնալ: Պարզ է, որ յուրաքանչյուր հակամարտություն կարելի է լուծել փոխզիջումային տարբերակով: Խոսքն այն մասին է, թե մենք ինչ ենք հասկանում փոխզիջում կամ բարդություն ասելով: Համենայն դեպս, ես այստեղ վտանգավոր վիճակ չեմ տեսնում:

– Չե՞ք կարծում, որ Ղարաբաղի խնդրում տարաձայնությունների հարցը այնպիսի իրավիճակի հանգեցնի, որ կառավարական ճգնաժամ սկսվի եւ կառավարությունը հրաժարական տա:

– Հիմա՞: Բայց ինչի համար:

– Ղարաբաղի խնդրի շուրջ ընդհանուր եզրակացության չհանգելու պատճառով:

– Կա բանակցությունների ինչ-որ գործընթաց: Հիմա միեւնույնն է, եթե Ղարաբաղն իր համաձայնությունը չի տալիս, Հայաստանում ինչքան էլ վիճենք, տարբեր կամ միանման կարծիք ունենանք, դա քիչ բան կփոխի: Միեւնույնն է, բանակցությունների այս ֆորմատում երեք կողմ կա, որից մեկը չի համաձայնվում, եւ հետեւաբար որոշում չի կայացվում: Ուղղակի ես փորձում եմ ակտիվորեն համոզել, որ իմ պաշտպանածը միջոցն ավելի հարմար է:

– Այդ դեպքում ինչո՞ւ է Հայաստանի նախագահը դիմում Հայաստանի ժողովրդին: Թող դիմի Ղարաբաղի ժողովրդին, եւ նրանից էլ պատասխան ստանա:

– Դա արդեն իմ խնդիրը չէ: Նախագահին հարցրեք:

– Դուք ասացիք, որ չնայած շրջափակմանը, լիովին չեն օգտագործվել հանրապետությունում եղած հնարավորությունները: Չեն խրախուսվել ներդրումները: Իսկ այսօր լիովին տիրապետո՞ւմ եք տնտեսության իրավիճակին եւ պատկերացնո՞ւմ եք այդ կացությունից դուրս գալու ուղիները:

– Լիովին՝ ոչ, բայց բավականին լավ զգում եմ տնտեսության լարերը: Նույնիսկ թվեր կան, որ ինձ ներկայացվում են, եւ ես ասում եմ՝ ճիշտ չէ: Ճշտելուց հետո պարզվում է, որ չեմ սխալվել:

– Այսինքն Ձեր ծառայողները Ձեզ խաբո՞ւմ են:

– Ոչ: Ոչ: Կան ինչ-որ մոտավոր հաշվարկներ, բայց Հայաստանի տնտեսության ստվերային մասը այնքան մեծ է, որ դժվար է իրական գնահատական տալ: Մեր վիճակագրության մակարդակը շատ ցածր է, եւ շատ բան չի ընդգրկում: Ընդհանուր շրջանառության մեջ կանխիկի այնքան մեծ տոկոս է կազմում, որ չի կարելի ճիշտ գնահատական տալ:

– Օրինակ, ստվերային գործարարին ինչպե՞ս եք տարբերում ոչ ստվերայինից:

– Հանրապետությունում այսօր առանց ստվերային կողմի գործարար չկա: Հարկային քաղաքականությունը եւ կենսաթոշակային ֆոնդի տոկոսները այնպիսի պայմաններ են ստեղծել, որ հնարավորություն ունեցողը պիտի փորձի շրջանցել: Սա է վիճակը:

– Դուք ի՞նչ եք անում, որ այդ վիճակը շտկվի:

– Օրենսդրական նախաձեռնությունների մի ամբողջ փաթեթ ենք ներկայացրել Ազգային ժողով: Հունվար ամսից՝ օրենքի փոփոխությունից հետո, վերահսկումը կխստացնենք եւ այս հարցերով ավելի լուրջ կզբաղվենք:

– Փարիզում տեղի ունեցած դոնոր-երկրների ներկայացուցիչների հետ հանդիպումներից հետո ո՞ր պետությունները Հայաստանին աջակցելու պատրաստակամություն հայտնեցին:

– Բավականին հետաքրքիր հայտարարություններ արեցին ճապոնացիները եւ հոլանդացիները: Ընդհանրապես մեր գործունեությանը որեւէ բացասական գնահատական չտրվեց: Իսկ ամերիկացիների ու ճապոնացիների հետ հանդիպումների ժամանակ գնահատվեց այն, որ մեզ հաջողվեց դուրս գալ ճգնաժամային իրավիճակից: Նշվեցին նաեւ նախկինում հայտարարված օգնությունները, բայց մեզ համար անակնկալ էր ճապոնացիների լավ դիրքորոշումը:

– Վերադառնալով կառավարության աշխատանքին՝ հատկապես ո՞ր նախարարների աշխատանքից եք դժգոհ:

– Երբ մեկի անունը տամ, միանգամից բոլոր տեղակալները կակտիվանան: Չի կարելի նախօրոք ասել: Գիտեմ, որ մի շարք փոփոխություններ տեղի ունեցան կառավարությունում: Կան նախարարներ, որ չեն հասցրել [illegible]: [illegible] կազմն ամբողջ է եւ գործ անելու ընդունակ: Խնդիրն այն է, որ այսօր ամեն մի նախարարություն պետք է իր ոլորտի քաղաքականությունը մշակի, եւ պատասխանատվություն կրի այդ քաղաքականության իրականացման համար: Այսօր կառավարության նիստերը նմանվում են նախկինից ժառանգած աշխատանքային խմբերի: Նախարարները կառավարության նիստի ընթացքում փորձագիտական աշխատանքով են զբաղված: Ես բոլորին զգուշացրել եմ, որ մյուս տարի նման բան այլեւս թույլ չեմ տա: Իսկ թե ով եւ ինչպես է աշխատում, ձեռնպահ կմնամ մեկնաբանելուց:

Երեք նոր աբեղաներ օծվեցին Մայր աթոռ Ս. Էջմիածնում

Դեկտեմբերի 14-ին, Մայր աթոռ Սբ. Էջմիածնում Նորին Սրբություն Գարեգին Ա Ամենայն հայոց կաթողիկոսի օրհնությամբ եւ ձեռամբ Եգիպտոսի թեմի առաջնորդ Զավեն արք. Չինչինյանի երեք սարկավագներ կնքեցին իրենց կուսակրոնության ուխտը՝ ստանալով աբեղայության աստիճան:

Նախորդ օրը, դեկտեմբերի 13-ին, հավարտ երեկոյան ժամերգության Զավեն արք. Չինչինյանի նախագահությամբ տեղի ունեցավ ընծայացու երեք սարկավագների կոչման արարողությունը, ճշտվեց նրանց հոգեւոր-իմացական պատրաստության եւ ուղղափառ դավանության հարցը, ընծայացու երեք սարկավագները հանձն առան հավատարիմ մնալ իրենց ուխտին:

Կիրակի, դեկտեմբերի 14-ին, հընթացս Սբ. պատարագի տեղի ունեցավ քահանայական ձեռնադրությունը:

Սուրբ պատարագին ներկա էր Վեհափառ հայրապետը: Պատարագիչն էր Զավեն արք. Չինչինյանը: Սուրբգրային ընթերցումներից առաջ պատարագն ընդհատվեց եւ ընծայացուները սաղմոսների փոխասացության ներքո ծնկաչոք բարձրացան խորան՝ «առ ոտս» ձեռնադրող սրբազան հոր եւ դառնալով դեպի հավատացյալ ժողովուրդը, վե[illegible]ծրագրին ձեռքերն՝ ի նշան աշխարհիկ կյանքից հրաժարման եւ հոգեւոր կյանքին նվիրման:

Ապա ձեռնադրող սրբազան հայրը սրբալույս ու անմահ մյուռոնով օծեց ընծայացուների ճակատները՝ վերանվանելով նրանց Տ. Արշակ քահանա /Սամվել սարկավագ/, Տ. Խորեն քահանա /Նշան սարկավագ/, Տ. Արշեն քահանա /Տիգրան սարկավագ/. Նորօծ հոգեւորականներին իր հայրական պատգամը հղեց Զավեն արք. Չինչինյանը՝ ցանկանալով բեղմնավոր գործունեություն եւ կարգի մեջ հաստատություն:

Նույն օրը երեկոյան Մայր աթոռում տեղի ունեցավ երեք ընծայացուների վեղարի տվչության արարողություն, որով եւ Մայր աթոռի կուսակրոն հոգեւորականների շարքերը համալրվեցին երեք նորօծ աբեղաներով:

ՄԱՄԼՈ ԴԻՎԱՆ ՄԱՅՐ ԱԹՈՌԻ

ԱՆԴՐԱԴԱՐՁ

Օձը կաշին կփոխի, բնույթը՝ երբեք

Պատասխան Հեյդար Ալիեւի դիմումին

Հայաստանի լրատվամիջոցները, այդ թվում «Ազգը», «Նոյյան տապանի» մատուցմամբ հայ հասարակական լսարանին տեղեկացրին, որ Ադրբեջանի նախագահ Հեյդար Ալիեւը կոչով դիմել է հայ ժողովրդին՝ «միավորել առողջ ուժերը ե՛ւ Հայաստանում, ե՛ւ Ադրբեջանում, Ադրբեջանի եւ Հայաստանի միջեւ խաղաղության հաստատման համար»: Այս փարիսեցիության հեղինակը ցինիկորեն հայտարարել է. «Ես անչափ շատ բան եմ արել Լեռնային Ղարաբաղի սոցիալ-տնտեսական զարգացման համար: Ես անչափ շատ բան եմ արել հայ եւ ադրբեջանցի ժողովուրդների բարեկամության ամրապնդման համար: Հայաստանում ես շատ բարեկամներ ունեի: Լեռնային Ղարաբաղում ես մեծ հարգանք էի վայելում...»: Ամբողջ բարբաջանքը ավարտվում է Հայաստանի նախագահի վերջին հրապարակային հայտարարությունների առթիվ դրվատանքի մի քանի խոսքով եւ հավաստմամբ, թե «մենք Հայաստանից ոչինչ չենք ուզում: Ոչինչ: Մենք համաձայնել ենք Լեռնային Ղարաբաղին ինքնավարության բարձր աստիճան տալ, ամենաբարձր աստիճանը, էլ ի՞նչ են ուզում»:

Իսկը որ՝ գառան մորթի հագած գայլ: Անտեղյակ մեկը կարող է նույնիսկ սրտաշարժվել: Բայց ինչի՞ վրա է հույսը դրել պրն Ալիեւը: Հայ ժողովրդի հիշողության կորուստի՞: Եվ ո՞ւմ է հասցեագրել իր խոսքը՝ հայ ժողովրդի՞ն, որն ինչ-ինչ՝ ալիեւյան «լավությունները» չի մոռացել եւ երբեք չի մոռանա, թե՞ այլոց, որոնց փորձում է մի ավելորդ անգամ թյուրիմացության մեջ գցել, այն էլ Կոպենհագենից անմիջապես առաջ:

Փորձենք գնահատել Ալիեւի դիմումը. ի՞նչ է ասում եւ ինչո՞ւ է ասում:

Նախ, այստեղ եւս ծեր աղվեսը նենգափոխում է իրողությունը, հարցը տեղափոխելով «Ադրբեջանի եւ Հայաստանի միջեւ խաղաղության հաստատման» հարթություն: Բայց մի՞թե Հայաստանի եւ Ադրբեջանի միջեւ պատերազմ կա: Չկա, երեխային էլ է հայտնի, որ պատերազմը Ադրբեջանի եւ Արցախի միջեւ է, Հայաստանն ընդամենը սատարել, սատարում եւ սատարելու է Արցախին, քանի դեռ նրա գլխին կախված է կրկին ադրբեջանական ագրեսիային ենթարկվելու վտանգը: Ինչո՞ւ է ծագել պատերազմը: Պատմական անարդարությունը շտկելու, հայ ժողովրդից բռնորեն պոկված զավակին նրա գիրկը վերադարձնելու համար, եւ այդ ձգտումը մեծապես սաստկացել է 7 տասնամյակ շարունակ Ադրբեջանի իրարահաջորդ իշխանավորների, այդ թվում նույն պրն Ալիեւի հայահալած քաղաքականության, Արցախը հայաթափելու, արցախահայության համար իր բնօրրանում ապրելն անհնարին դարձնելու, այսինքն՝ այն հրո՛ք անմոռանալի «լավությունների» պատճառով, որոնք լկտիություն ունի հիշատակելու Ադրբեջանի նախագահը: Ի դժբախտություն իրեն, մենք էլ ենք կարդում Բաքվի թերթերը եւ գիտենք, որ դրանցում մի անգամ չի ընդգծվել, թե ադրբեջանական մտավորականությունը, հենց այն «առողջ ուժերը», որոնց ակնարկում է պրն Ալիեւը, որքա՜ն բարձր են գնահատում Նախիջեւանն ու Արցախը հայաթափելու, իր բնօրրանից հայությանն արտամղելու, կոնկրետ Արցախում ազգաբնակչության հայ ու ազերի հատվածների տոկոսային հարաբերակցությունը իրենց օգտին փոխելու ալիեւյան «իմաստուն» քաղաքականությունը: Բաքվի թերթերում այս «իմաստուն» բառն ամենեւին չակերտների մեջ չի դրվում, միամիտ չլինենք, եւ պրն Ալիեւը դա ընդունում է հավուր պատշաճի, իբրեւ իր ժողովրդին մատուցած մեծ ծառայություն, որը ոչ քիչ դեպքերում մասնանշում է իր հրապարակային ելույթներում: Ոչ նա, ոչ որեւէ մեկ ուրիշը քաջություն եւ ազնվություն չեն ունեցել խոստովանելու, որ եթե չլիներ իրենց վայրագ շովինիզմը, «հայկական նացիոնալիզմը» հրով ու սրով արմատախիլ անելու իրենց բազմամյա անդադրում ջանքը, հայ մարդուն իր արմատներից պոկելու, իր ազգային պատկանելությունը մոռացնել տալու, հայ ժողովրդի պատմությունը հայկական դպրոցներում ուսումնասիրելն արգելելու, մայր հայրենիքից արցախահայությանը երկաթյա վարագույրով անջրպետելու, ընդհուպ կենցաղային ամենամանր հարցերում հայերին ցանկացած ձեւով ճնշելու, Բաքվից բոլոր, նույնիսկ Ստեփանակերտի հիվանդանոցի բուժքույր նշանակելու հարցերը լուծելու, հայկական գյուղերում գոնե նմուշի համար մեկ դպրոց, մեկ մշակույթի պալատ չկառուցելու, ջրամատակարարման, գազամատակարարման, գոնե մեկ փողոցի ասֆալտապատման աշխատանք չկատարելու եւ այդ ամենը ադրբեջանական բնակավայրերի ծաղկմանն ուղղելու իրենց անմարդկային, նվաստացուցիչ «ինտերնացիոնալիզմը»՝ արցախահայությունը, թերեւս, զենքի չէր դիմի: Դանակը հասել էր ոսկորին, եւ դրանում Ալիեւը անուրանալի «ծառայություններ» ուներ, ահա թե ինչու ծագեց Արցախա-ադրբեջանական պատերազմը: Ալիեւի «խաղաղասիրությանը», ընդհանրապես «Ադրբեջանի բարի մտադրություններին» կարելի կլիներ հավատալ, եթե այստեղ գեթ մեկ դատապարտության խոսք ասվեր իրենց իսկ կողմից իրականացված հրեշավոր ազգային խտրականության, հայ մարդկանց իրավունքների բարբարոս ոտնահարման, սումգայիթյան ու հետագա արյունարբու ոճրագործությունների, ԼՂՀ-ի դեմ ոչնչով չհրահրված ագրեսիվ պատերազմով ավարտված համաշխարհային խայտառակությունների մասին:

Այսքանից հետո մենք ինչպե՞ս հավատանք Ալիեւի կոկորդիլոսյան արցունքներին: Ինչպե՞ս բավարարվենք «Լեռնային Ղարաբաղին ինքնավարության ամենաբարձր աստիճան տալու» խոստումներով: Դեռ ԽՍՀՄ-ի գոյության տարիներին ԼՂՀ-ն, որն այն ժամանակ դեռ «ինքնավար մարզ» էր Ադրբեջանի կազմում, թղթի վրա բավական լայն ինքնավարության կարգավիճակ ուներ: Ոչինչ ավելի չէր պահանջվում: հարկավոր էր միայն թույլ տալ, որ արցախահայությունն օգտվի իր այդ երիցս նզովյալ «ինքնավարությունից»: Թույլ տվի՞ք, պրն Ալիեւ: Ո՞ւր էր ձեր «իմաստությունը»: Եվ հիմա զարմանում եք, թե արցախահայերն «էլ ի՞նչ են ուզում»:

Քիչ, շատ քիչ բան՝ ԱԶԱՏՈՒԹՅՈՒՆ: Նաեւ՝ հավաստի, իրական, անխախտ երաշխիքներ, որ իրենց ապրած 80-ամյա զարհուրանքը ձեր նզովյալ պետության կազմում կամ նրա հարեւանությամբ (խորհրդային եւ հետխորհրդային շրջանում)՝ այլեւս երբեք չկրկնվի: Դուք անընդունակ եղաք այդ երաշխիքներն ապահովելու, արցախահայությունն ինքն արեց դա՝ ազգային ազատագրական հերոսական ու հաղթական պատերազմով: Ուզեք-չուզեք, ձեր բոլոր պաշտպանների հետ, հաշվի պիտի նստեք այդ պատերազմի արդյունքների հետ: Որքան շուտ հասկանաք դա, այնքան ավելի լավ է լինելու բոլորի համար, այնքան ավելի շուտ է գալու ցանկալի խաղաղությունը մեր տարածաշրջան: Արցախցին իմաստուն խոսք ունի՝ օձը կաշին կփոխի, բնույթը՝ երբեք: Մինչեւ չհամոզվենք, որ ձեր թունավոր ատամը վնասազերծված է, որ մենք մեր պայքարով հարկադրել ենք ձեզ՝ փոխելու ձեր օձային բնույթը, մեր միջեւ բարեկամության մասին խոսելը անիմաստ է: Մեզ լիովին բավարարում է ձեզ հետ զուտ խաղաղ հարեւանությունը: Բայց դրա համար անհրաժեշտ է, որպեսզի դուք հանգիստ թողնեք արցախահայությանը: Ով գիտե, այդ դեպքում, շատ ու շատ տարիներ հետո, երբ սերունդներ փոխվեն եւ կարողանանք ձեր կատարած վայրագությունները մոռանալ, այն ժամանակ համաձայնենք խոսել նաեւ բարեկամության մասին: Հիմա դեռ շա՛տ վաղ է, մեր միջեւ դեռ ձեր հոսեցրած արյան գետերն են...

ՌՈՒԲԻՆ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ

ՍԱՀՄԱՆԱՅԻՆ ՌԵՊՈՐՏԱԺ

Իսկ Արաքսն ամենեւին չի աղմկում...

«Հայֆիլմի» հանրահայտ «Ինչո՞ւ է աղմկում գետը» կինոնկարը, հանճարեղ Հրաչյայի սքանչելի դերակատարմամբ, այնուամենայնիվ, իրականությունից հեռու վերնագիր ունի. Արաքսն ամենեւին չի աղմկում: Արաքսը սահմանային գետ չէ միայն, որ հայոց հողը, ավաղ, բաժանում է... հայոց հողից, Արաքսը նաեւ սահմանապահ գետ է՝ Հայաստանի Հանրապետությունը, նրա նորօրյա պետականությունը Թուրքիայի Հանրապետությունից, նրա հնարավոր ոտնձգություններից պաշտպանող գետ, մշտարթուն մի «ժամապահ», որ գիտե, «յուրացրել» է սահմանամերձ գոտու չգրված կանոնը՝ այստեղ աղմկել չի կարելի...

Բայց դա խաբուսիկ, լարված, ներքին ահագնությամբ լեցուն լռություն է, իր գոյությամբ «պարտական» Հայաստանի Հանրապետության եւ ԱՊՀ պետական սահմանի աչալուրջ պաշտպաններին, Ռուսաստանի Դաշնության Կովկասյան հատուկ սահմանապահ օկրուգի «Հայաստան» զորախմբի N ուղեկալի ահա այս տղաներին՝ ուղեկալի պետ, ավագ լեյտենանտ Վարդան Կարապետյանին, նրա տեղակալ, ավագ լեյտենանտ Ռուդիկ Պետրոսյանին, ուղեկալի ավագ Արթուր Սամիյանին, ավագ սերժանտ Տիգրան Պիլիկյանին, վարժեցրած շների ջոկի պետ, հետքագետ, կրտսեր սերժանտ Յուրի Բելկոպիտովին, եֆրեյտորներ Արկադի Սկրտչյանին ու Ռաֆայել Խիտոմիեւին, շարքայիններ Ալեքսանդր Դուլովին ու Արտակ Մովսիսյանին... Բոլորին չե՛ս թվի: Ուղեկալն իր 25-ամյա, բայց արդեն փորձված հրամանատարի շնորհիվ կարճ ժամանակում դարձել է մի համերաշխ ընտանիք, տառացիորեն՝ մարտական հստակ գործող միավոր, ընդունակ լուծելու ցանկացած առաջադրանք: Ասենք, նրանք այլ առաջադրանք չունեն, բացի սահմանամերձ գոտու իրենց վստահված տեղամասի հենց այն լռությունը հուսալիորեն պաշտպանելը, որը կախարդիչ ազդեցություն է գործում քաղաքային թոհուբոհից հոգնած այցելուի խաղաղություն ու հանգստություն տենչացող նյարդերի վրա...

Երբ հրթիռները ճեղքում են մթամած երկինքը

Ուղեկալի պետ Վարդան Կարապետյանի հարկի տակ տոնական երեկո է: Տոնական, որովհետեւ զգացվում է, որ տանտիրուհին, մանկամարդ գեղեցկուհի Անին, որ շուտով նորից պիտի մայրանա, չնայած իր վիճակին՝ անկեղծորեն ուրախ է մեր այցելությամբ: Ի՞նչ արած, ուղեկալն այնպիսի յուրահատուկ վայր է, ուր այնքան էլ հաճախ չեն հյուրեր գալիս: Սպաների ընտանիքների անդամները ամիսներով միմիայն իրար երես են տեսնում, նրանց երեխաները խաղում են միայն իրար հետ՝ ուրիշը չկա: Վարդանի եւ Անիի երեխամյա որդին, «Աստծո կրակ» Վիրաբիկը ո՜նց հոգեհան չանի Երեւանից անսպասելիորեն ժամանած «պապիկին»: Վիրաբիկն ուրախ է, խաղալիքներն է ցույց տալիս ինձ, «սահմանապահ-սահմանապահ» է խաղում ինձ հետ, «կրակում» է...

Մեր անհոգ երեկոն, սակայն, հանկարծ ընդհատվում է հեռախոսի տագնապալի զանգով:

- Լսո՛ւմ եմ,- իր համար էլ աննկատելի՝ զինվորավարի ձգվում է ուղեկալի պետը խոսակցության ավարտին, արագ տեղն է դնում ընկալուչը, նորից վերցնում եւ արդեն հագնվելով՝ հրամայում է հերթապահ սպային. «5 հոգի ինձ հետ վերակարգի, գնում ենք առափնյա ավազուտներն ստուգելու, ավագ լեյտենանտ Պետրոսյանին՝ մի անգամ եւս ուշադիր նայել ստուգիչ հողաշերտը, կասկածելի հետքեր նկատելիս անհապաղ զեկուցել ինձ, ուղեկալին տագնապ, արգելափակող խումբը թող պատրաստ սպասի իմ հրամանին...»: Նույն պահին ողջ տարածքով հնչում է տագնապի շչակը:

Ի՞նչ է պատահել: «Ոչինչ, հանգստացնում է տանտերը, դուք շարունակեք ընթրիքը, ես մի երեք ժամից կգամ...»: Շարունակե՞լ կլինի: Ուղեկալի պետի հետ դուրս եմ նետվում: Բայց ավագ լեյտենանտը թույլ չի տալիս միանալ իր հետ վերակարգի մեկնող զինվորների խմբին: «Մնացեք տեղում, ասում է, ութ կմ պիտի քայլենք, զննենք, դուք կարող եք մեզ խանգարել»: Մնում եմ: Վարդան Կարապետյանը վերակարգի գլուխն անցած՝ սուզվում է մթան մեջ, տեղակալը մի այլ խմբով մեկնում է ստուգիչ հողաշերտը կրկին զննելու, իսկ արգելափակող խումբը լրիվ մարտական սպառազինությամբ շարվել է բակում: Նկատում եմ, որ զինվորներից մեկը... սպիտակ, թեթեւ խոհանոցային տաբատով է: Հետաքրքրվում եմ՝ ինչո՞ւ: Բացատրում է, որ ինքն այդ օրվա խոհանոցի հերթապահներից է, բայց քանի որ ընդհանուր տագնապ է հայտարարված՝ տեղն ու տեղը շարք է կանգնել. «Այսպիսի դեպքերում կիսամերկ էլ լինես՝ զենքը պիտի առնես ու վազես, հորեղբա՛յր...»: Նույնիսկ դրսից լսվում է կապավոր-շարքային Դուլովի զայրացկոտ բղավոցը. «Եթեր մի՛ խցկվիր, «Կեչի», «Երիցուկ», պատասխանի՛ր...»: «Կեչին» ո՞վ է, «Երիցուկն» ո՞վ՝ չգիտեմ: Ինձ չեն բացատրում: Զգում եմ միայն, որ լարված խոսակցություն է գնում, ինչ-որ տեղերից անընդհատ զանգում են ուղեկալ, ուղեկալից հերթապահն անընդհատ ինչ-որ տեղեր է զանգահարում, զեկույցներ տալիս: Տագնապը, անիմանալի, անշոշափելի, խտանում է շուրջս, արգելափակող խմբի զինվորների դեմքերը կամաց-կամաց խստանում են, ու հանկարծ մթությունը ճեղքում են իրար հետեւից արձակված երկու հրթիռ: Շատ մոտիկ տեղից են, ինչ-որ մի 50-100 մետր հեռավորությունից, դրանց գույները սահմանապահների լեզվով հատուկ իմաստ ունեն: Ուղեկալի ավագ Արթուր Սամիյանը դուրս է գալիս կապի կետից եւ անհապաղ հրամայում.

- Արգելափակող խումբը ուղեկալի պետի հրամանով անցնում է իր առաջադրանքի կատարմանը... Մարել բոլոր լույսերը, անցնել լրիվ լուսաքողարկման ռեժիմի, հաստոցավոր գնդացիրները՝ տեղերում, ձեռքի գնդացիրները՝ երկրորդ հա՛րկ, զրահահարները դեպի հրակնատնե՛ր, ավտոմատավորները՝ կրակադիրքե՛ր... Ակնակիր խավարի մեջ ուղեկալը լրիվ շրջանաձեւ պաշտպանության է անցնում, արգելափակող խումբը վաղուց անհետացել է խավարում, գնացել է ինձ համար անհասկանալի իր առաջադրանքը կատարելու՝ «սահմանը փակելու», եւ ես ակամա հանգցնում եմ ծխախոտս.

- Ուղեկալի վրա հարձակման վտա՞նգ կա, չգիտես ինչու շշուկի անցնելով՝ հարցնում եմ Արթուրին, ի՞նչ էին նշանակում հրթիռները, ինչո՞ւ անցաք շրջանաձեւ պաշտպանության...

- Հրթիռները նշանակում էին «ճեղքում դեպի սահման», բացատրում է ուղեկալի ավագը, իսկ շրջանաձեւ պաշտպանության անցանք ըստ կանոնագրքի, որովհետեւ ճեղքման հատվածը չափազանց մոտ է ուղեկալին, կարող է նաեւ անսպասելի հարձակում լինել...

Անորոշության, խավարի, տագնապի մեջ անցնում է մոտ երեք ժամ: Հետո հանկարծ հայտնվում է ուղեկալի պետ Վարդան Կարապետյանը, հեռախոսով զեկուցում է ջոկատ. «Առափնյա ավազուտները ստուգված են, հետքեր չկա՛ն, ստուգիչ հողաշերտի վրա ամեն ինչ մաքուր է, էլեկտրոնային համակարգի ազդանշան չի եղել, իմ հասկացությամբ սահմանի խախտում չի հայտնաբերվել...»:

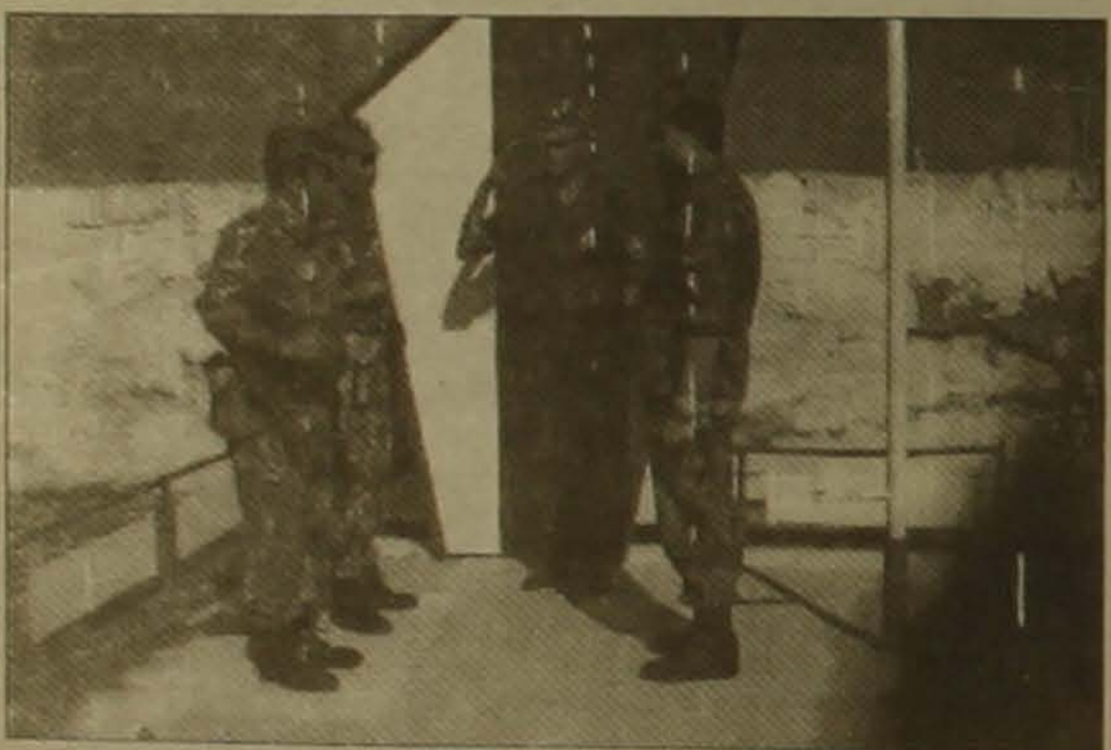

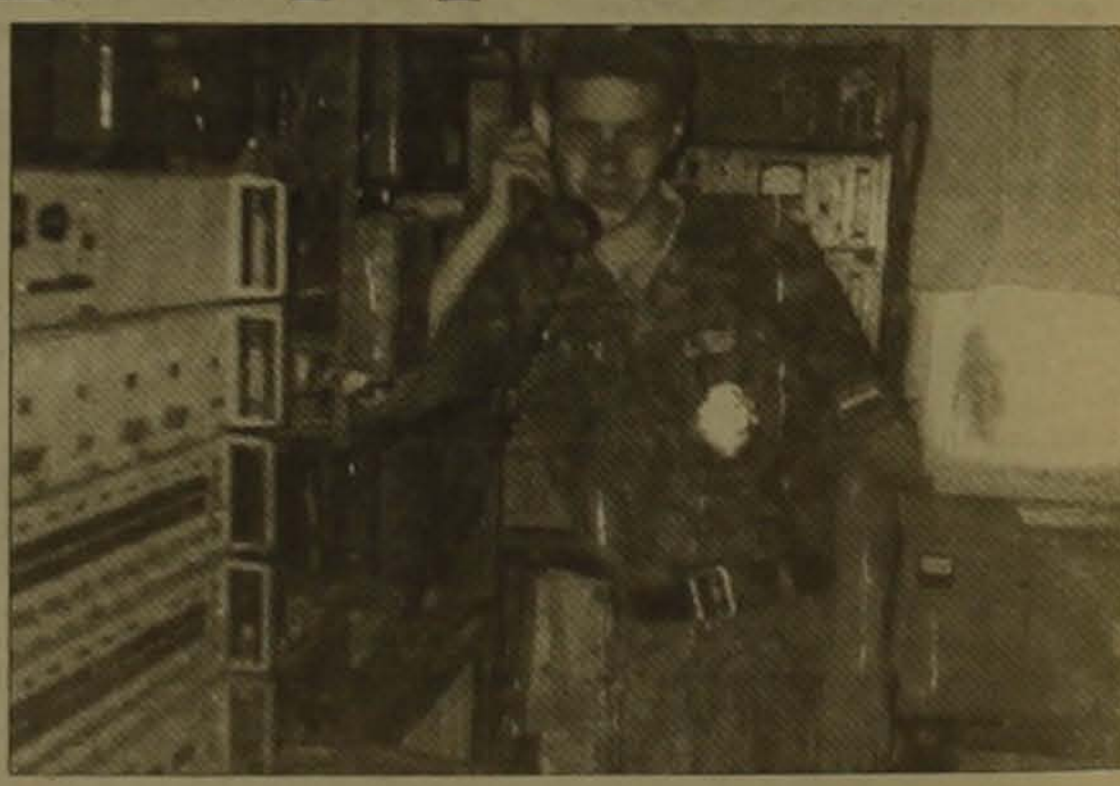

Հետո նրա լարված դեմքը անսպասելի մեղմանում է, մի տեսակ՝ ներքուստ լուսավորվում, «լսո՛ւմ եմ», ասում է լսափողի մեջ, ապա ողջ ուղեկալի տարածքով մեկ ռադիոբարձրախոսը հնչեցնում է նրա հրամանը.

- Ուղեկա՛լ, ավա՛րտ...

Անմիջապես վառվում են լույսերը, շրջապատս միանգամից պայծառանում է, զինվորները կրկին զվարթանում են, կատակում, սկսում են հանձնել զենքերը: Նույնիսկ ինձ, ոչ զինվորականիս, միանգամից հասկանալի է դառնում, որ տագնապը, բարեբախտաբար, վարժական էր, վերադաս շտաբն այդ կերպ ստուգում էր ուղեկալի մարտական պատրաստականության մակարդակը, եւ դատելով ըստ ամենայնի՝ ուղեկալը «քննությունը» լավ էր հանձնել, լիովին տեղավորվել էր ժամանակային նորմատիվների մեջ.

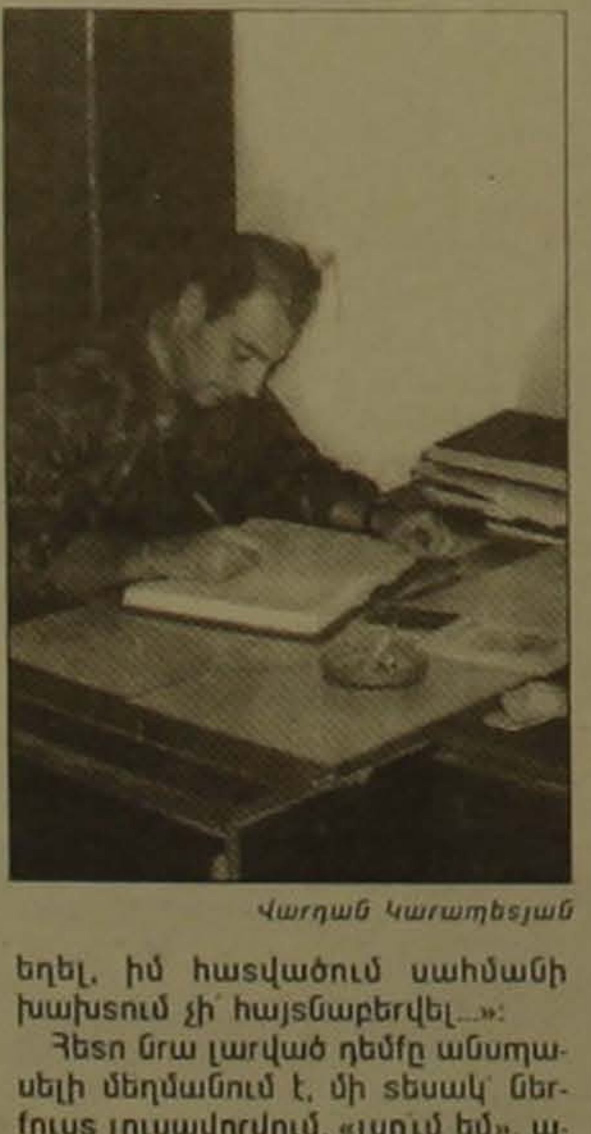

Վարդան Կարապետյան

- Ձեր բախտից էր, դժգոհում է Անին, երբ նստում ենք ընդհատված ընթրիքը շարունակելու, ամբողջ երեք օր ոչինչ չէր եղել, հենց ձեր գալու օրը երեկոն փչացրին...

Սիրելի, միամի՛տ աղջիկս, ի՞նչ իմանաս, թե ես որքա՜ն գոհ եմ լրագրողի իմ բախտից, որ հնարավորություն ունեցա աչքով տեսնելու ուղեկալի իսկական մարտական տագնապը, չէ՞ որ մինչեւ ամենավերջին պահը նույնիսկ ամուսինդ՝ համակրելի, բարձրահասակ, ժպտուներես ավագ լեյտենանտ Վարդան Կարապետյանը չգիտեր, որ տագնապը վարժակա՛ն է: Քեզ համար, երեւի, այս ամենն առօրյա է, սովորական մի բան, իսկ ինձ համար՝ իսկապե՛ս որ լրագրողի բա՜խտ...

Սահմանը պահպանում է ամբողջ ժողովուրդը

Հաջորդ առավոտյան, երբ դեռ շարունակում էինք տպավորություններ փոխանակել նախորդ երեկոյի ապրումներից, ուղեկալի պետը խոսքի մեջ նկատեց. «Եթե սահմանը միայն սահմանապահը պաշտպանեց համարիր, որ այդտեղ սահմանային պաշտպանություն չկա: Մեր սահմանը միայն մե՛նք չենք պաշտպանում, ողջ ժողովուրդն է պաշտպանում, ո՛ղջ գյուղը... Սահմանամերձ գոտում գյուղատնտեսական աշխատանք կատարող ամեն գյուղացի ինձ համար համալրում է, ավելորդ դիտող աչք: Չեմ կասկածում, հարկը պահանջեց՝ մեզ հետ ուս-ուսի մարտի էլ կգնան: Սահմանն ուրի՛շ բան է, հորեղբա՛յր, իսկ սահմանամերձ շրջանում ապրող բնակչությունը՝ յուրահատո՛ւկ բնակչություն»:

Հանդիպեցի այդպիսի գյուղացիներից մեկին՝ Վոլոդյա Թորոսյանին: Վաթսունմեկ տարեկան է, բազմանդամ ընտանիքի հայր, ողջ կյանքը սահմանում է ացկացրել: 1953 թվականին, դեռ պատանի, ընկերոջ հետ, օգնել է բռնելու իսկական թուրքական լրտեսի, որի համար պարգեւատրվել է, 1990-ին կանգնեցրել ու մինչեւ սահմանապահների հասնելը պահել է այն ափից մեր կողմն անցած մի փախստականի:

- Զինված չէ՞ր, չվախեցա՞ր:

- Ձեռքին զենք չկար, գուցե մոտը կար, չգիտեմ, ճանապարհն էր հարցնում, մի երկու րոպե խոսեցի, մինչեւ երեխեքը հասան, գիտեի, որ ուր որ է կգան...

«Երեխեքը» սահմանապահներն են: Վոլոդյա Թորոսյանը նրանց այդպես է անվանում, որովհետեւ սահմանապահներին չի առանձնացնում իր երեխաներից, օգնում է՝ ինչով կարող է: 1997 թվականին այս եւ հարեւան ուղեկալներին միայն ինքը 1 միլիոն դրամի օգնություն է հասցրել՝ տոննաներով ցեմենտ, ծմերուկ, պոմիդոր, 300 կիլոգրամ թարմ ձուկ՝ սեփական ձկնալճակներից: Կարո՛ղ էր, իհարկե, վաճառել, իր կարիքին անել, երեխաներին, թոռներին հասցնել, բայց... «Սրանք էլ են, չէ՞, մեր երեխեքը, մի տեսնես, թե ո՛նց են ուրախանում, երբ լաֆետը բարձած տրակտորս քշում եմ դեպի ուղեկալ: Սիրտս փառավորվում է նրանց ուրախությամբ, ունենամ 2 հազար չէ, 20 հազար դոլարն էլ չեմ խնայի, մեր երկիրն են պաշտպանում, մեր խաղաղությունը, սրանց համար ինչ էլ անես՝ արժե՛ն...»:

Արարատի մարզի Եղեգնավան գյուղի գյուղապետ Հովսեփ Ղազարյանը ուղեկալի պետի անձնական մեծ բարեկամն է, նույն հոգսերով եւ ուրախություններով ապրող մարդ: Այս տարի նա ուղեկալին է նվիրել տեսամագնիտոֆոն, հարկը պահանջած դեպքերում շինարարական տեխնիկա է հասցրել, այլ կարգի օգնություններ կազմակերպել, թեեւ այդ մասին չի սիրում խոսել. «Մեր պարտքն է, մեր սահմանն են պահում... Մարզպետ Դավիթ Զադոյանը միշտ հիշեցնում է դա, ջոկատի հրամանատար, գնդապետ Իգոր Նիկիշինի հետ նույնիսկ մշակել ու հաստատել է սահմանապահ ուղեկալների նկատմամբ շեֆական օգնության աշխատանքների հատուկ պլան, ինքն էլ հետեւում է այդ պլանի կատարմանը: Ես իմ գյուղի համար կասեմ՝ գյուղն ուղեկալի թիկունքին է կանգնած, ուղեկալը՝ գյուղի...»:

Այդպես չլինի՝ ուղեկալն ու գյուղը ինչքան ասես՝ կարող են մեկը մյուսի կյանքը... թունավորել: Ասենք, չարամիտ մեկը կարող է մի քար նետել սահմանային ցանկապատի էլեկտրոնային կառույցներին, եւ ավելորդ անգամ կհնչի տագնապի ազդանշանը, խանգարելով հոգնած սահմանապահների գիշերային քունը: Կամ լինում է՝ այն ափից անասուններ են անցնում, խառնվում մեր գյուղացիների հոտերին: Սահմանապահներին չհայտնեն, հետ չտան՝ ուղեկալն անախորժություններ կունենա՝ թուրքական կողմի բողոք, հետաքննություն: Իրենց հերթին, սահմանապահները կարող են հազար ու մի խոչընդոտ հարուցել գյուղատնտեսական աշխատանքների կատարման համար, փչացնել բերքը, խափանել բերքահավաքը, մի խոսքով, գլխացավանքի մեջ գցել ո՛ւմ ուզենան: Բարեբախտաբար, ոչ մի այդպիսի դեպք չի եղել: Այստեղ, երեւի, ոչ մեկի մտքով իսկ նման չարամտություն չի անցել: Հակառակը, ուղեկալը հպարտանում է գյուղով, գյուղացիների մեծ ու փոքր հաջողություններով, իսկ գյուղը՝ ուղեկալով, նրա հրամանատարով, որին այստեղ «տանու մարդ» են համարում: Չէ՞ որ նա, ավագ լեյտենանտ Վարդան Կարապետյանը, իր զինվորներով հսկում է... Արաքսի լռությունը: Իսկ այդ լռությունից, մեծ հաշվով, կախված է ո՛չ միայն այդ գյուղի, այլեւ Հայաստանի յուրաքանչյուր բնակչի, յուրաքանչյուր հայ մարդու խաղաղ կյանքն ու երջանկությունը...

ՌԱՖԻԿ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ

Կապիտալիստական տնտեսակարգը հիվանդացել է

Եվ այնքան լուրջ, որ աշխարհի ուժեղներն արդեն իրար են խառնվել

Ճապոնական խոշորագույն բրոքերային «Յամաիչի սեքյուրիտիզ» ընկերության ներդրումների մասնաճյուղի 40-ամյա մենեջեր Սեյիչի Տանիգաշիրան մահվանից առաջ ոչ գրություն թողեց, ոչ էլ ինչ-որ մեկին որեւէ բան ասաց՝ առանց այն էլ ամեն ինչ պարզ էր: Նոյեմբերի 26-ին, առավոտյան 8-ին, երբ Տանիգաշիրայի օֆիսում սովորաբար հեռախոսներն էին անընդհատ զնգում եւ արժեթղթերի առուվաճառքն էր աշխուժանում, Տանիգաշիրա-սանը բարձրացավ Օսակայում գտնվող յոթհարկանի օֆիսի տանիք: Քանի որ նախօրոք ամեն ինչ որոշված էր, երկար չմտածելով ոտքը դրեց տանիքի եզրին ու քայլեց դեպի անդունդը...

Դրանից մի քանի օր առաջ «Յամաիչի» բրոքերային տունը հայտարարել էր իր՝ հետպատերազմյան Ճապոնիայի ողջ պատմության խոշորագույն սնանկացման մասին: «Յամաիչիի» նախագահը հեռուստալրագրողների տեսախցիկների առաջ ամոթից լաց էր լինում, եւ ինչպես ցույց տվեց հետաքննությունը՝ լացուկոծը հիմնավորված էր: «Յամաիչի» տան հաշվապահական գրքերն ընկերությունում դրամ ներդրածների համար սարսափելի բացահայտումների հավաքածու էին, ստուգողների համար՝ չլսված չարաշահումների ապացույցներ. խոշոր վնասներ՝ «թաքնված» Կայմանյան կղզիների օֆշորային ընկերություններում, 2,1 մլրդ դոլարի տոքաշի՝ գնորդներին վճարված անօրինական փոխհատուցումներ, եւ օրենքի այլ խախտումներ: Պարզվում է, որ Ճապոնիայի խոշորագույն բրոքերային ընկերությունը՝ ճապոնական ֆինանսական շուկայի սյուներից մեկը, վերջին տարիների ընթացքում ահավոր վնաս (50 մլրդ դոլար) է կրել: Շատ տնտեսագետներ երկյուղում են, որ Ճապոնիայի ֆինանսական շուկան չի դիմանա այս հարվածին: Առանց ուշացնելու՝ նոյեմբերի 28-ին Ճապոնիայի բանկը երկրի ֆինանսական համակարգ է ներարկում 29 մլրդ դոլար, սակայն անհայտ է՝ որքան երկար դա կօգնի:

Չի բացառվում, որ այդպես էլ չիմանանք համաշխարհային ֆինանսական ճգնաժամի սկիզբը, մինչեւ չարձագանքի մեր սեփական գրպաններում: Աշխարհի ուժեղները խցիկների առաջ իրար ձեռք են սեղմում, իսկ մասնավոր զրույցներում ոչ մամուլի համար, նրանցից շատերը հայտարարում են, որ նման բան երբեք չեն տեսել, ավելին՝ 5 ամիս առաջ Թաիլանդում սկսված ճգնաժամը չէր խոստանում այսքան ծավալվել եւ այսքան զոհ չէր գուշակում: Այնպես որ, աշխարհի ղեկավարները պարզապես չգիտեն՝ ինչպես արձագանքել տեղի ունեցող իրադարձություններին: «Մենք ոտք ենք դրել դեռեւս չուսումնասիրված մի տարածք», ասում է ցյուրիխյան ինվեստիցիոն Kemper Investments ընկերության տնտեսագետ Դեյվիդ Հեյլը: Հեյլը ենթադրում է, որ վերջին տարիների ֆինանսական հայտնի միտումների մեծ մասը՝ ծայրաստիճան տարածված ֆյուչերսային գործարքների մեջ ներդրված տրիլիոնավոր դոլարները, «տաք» փողերի զանգվածային եւ գործնականում անսահմանափակ շարժը մի ֆինանսական շրջանից մյուսը, բիզնեսի գլոբալացումը, սկսել են «բախվել» իրար, ազդել միմյանց վրա անկանխատեսելի ձեւով եւ տալ անսպասելի արդյունքներ: «Մենք ստեղծեցինք գլոբալ ֆինանսական համակարգ, սակայն ստացանք մի աշխարհ, որն ապրում է մեզ անհասկանալի օրենքներով», ասում է Հեյլը: Նույնիսկ ԱՄՆ-ի դաշնային պահուստային հիմնադրամի ղեկավար, ազատ մրցակցության սկզբունքի համոզված կողմնակից Ալան Գրինսպենին է տանջում այն հարցը, թե՝ «արդյո՞ք շատ էժան չեն ֆինանսական տեղափոխումները» աշխարհի մի ծայրից մյուսը: Արդյո՞ք խիստ դյուրին չի դարձել դրամի հոսքը մի երկրից մյուսը: Միգուցե արժի մի փոքր հա՞րկ ավելացնել դրա վրա՝ բուժելով կապիտալիստական համակարգի հիվանդ տեղը:

Ճապոնիայի խոշորագույն «Յամաիչի սեքյուրիտիզ» բրոքերային տան նախագահը տեսախցիկների առջեւ արտասվում էր հայտարարելով ընկերության սնանկացման մասին: Ո՞վ է հաջորդը

«Արդյոք համաշխարհային էկոնոմիկան դուրս չի՞ գա իր հունից» հարցն ամենահրատապն է դարձել: Շատերը երկյուղում են, որ Ճապոնիայում սկսված բանկային սնանկացումների շարքը կշարունակի իր շերթը նաեւ այլ երկրներում, որոնց կառավարությունները համապատասխան միջոցների կամ էլ թեկուզ «հաղթական կամքի» բացակայության պատճառով չեն կարողանա ճգնաժամը պահել անվտանգ շրջանակներում: Այդ դեպքում, անշուշտ, տարածքային ֆինանսական անհարթությունները արագ կվերաճեն համաշխարհային էկոնոմիկայի անկման: Թեպետ նման տխուր վերջաբանի համար իրական հիմքերը քիչ են, սակայն մասնավոր ներդնողները պետք է պատրաստ լինեն այն բանին, որ մոտ ապագայում արժեթղթերի միջին եկամուտը նվազելու է, ընդ որում ավելի արագ, քան վերջին մի քանի ամսվա ճգնաժամերում: Չինաստանում վերջերս հրապարակված թվերից հայտնի է դարձել, որ երկրին դեֆլյացիա է սպառնում. սա տնտեսական անկման նախերգանքն է՝ պայմանավորված գերարտադրությամբ եւ պահանջարկի անկումով: Ֆրանկֆուրտի Դոյչե բանկի վերլուծաբան Պետեր Կոռնելիուսը պնդում է. «Մենք դեռեւս հեռու ենք ճգնաժամը «սանձելուց», այն ընդգրկել է Ճապոնիան եւ շուտով անխուսափելիորեն գլոբալ մասշտաբների կհասնի»:

Վերջին անգամ կառավարություններն այսպես անպաշտպան էին 30-ականների համաշխարհային ֆինանսական ճգնաժամի օրերին: Ճիշտ է, անցած կես դարի ընթացքում կառավարությունները ահագին բան են սովորել, սակայն ոչ ոք վստահ չի կարող լինել, որ նույնիսկ առջեւում գտնվող Ճապոնիան կարող է հաջողությամբ պայքարել ճգնաժամի դեմ: «Այժմ Ճապոնիան սեւ անցք է համաշխարհային առեւտրում: Վատ չէր լինի, եթե ճապոնացիները վերջապես անցնեին իրենց տնտեսության բարեփոխումներին եւ նրա խթանման մեթոդներին», ասում է ԱՄՆ-ի դաշնային պահուստային համակարգի ներկայացուցիչը:

Իսկ ինչո՞ւ է Ճապոնիայի օրինակն այդպես կարեւոր: Այստեղ են կուտակված համաշխարհային ֆինանսական հսկա պահուստները, որոնք հաճախ անմտորեն են օգտագործվում: Այստեղ են թաքնված այժմյան ճգնաժամի իրական պատճառները: 70-80-ականներին Ճապոնիան ծայրահեղ մարտականորեն էր տրամադրված համաշխարհային շուկայում մեծ բաժիններ նվաճելու համար՝ կիրառելով իր ապրանքների դեմպինգը, որը ֆինանսավորվում էր ճապոնական բանկերի «գերէժան» փողերով: Սա քիչ եկամուտ բերեց եւ այսօրվա խարխուլ իրավիճակի պատճառներից դարձավ:

Այսօրվա ասիական «վագրերը» ժամանակին ճապոնական էժան վարկերի հաշվին սկսեցին կառուցել գործարաններ, հյուրանոցներ, արագընթաց մայրուղիներ: Փայլուն հեռանկարներից արբած արեւմտյան ներդնողներն այստեղ էին նետում միլիարդավոր դոլարներ: Այժմ եկել է հատուցման ժամը: Ճապոնական բանկերը կործանվում են, քանի որ միլիարդներ էին ներդրել կորեական փլուզվող ֆինանսական ընկերությունների մեջ: Վերլուծելով սա՝ անցած շաբաթ Financial Times-ը գրել է. «90-ականների ընթացքում տնտեսության ոլորտում ճապոնական կառավարության ցուցաբերած ոչ կոմպետենտությունը շռայլություն է, որն աշխարհը չի կարող իրեն թույլ տալ»:

«ՆՅՈՒԶՈՒԻՔ»

Բուլղարիան եւ Ռումինիան կվաճառեն ծովափնյա հյուրանոցները

Բուլղարիան եւ Ռումինիան մտադիր են մինչեւ արձակուրդային հաջորդ տարեշրջանը սկսելը սեփականաշնորհել իրենց սեւծովյան ափի հյուրանոցների մեծ մասը: Արդեն սկսվել է հավանական, առաջին հերթին օտարերկրացի, գնորդների որոնումը: Բուլղարիայի սեփականաշնորհման գործակալությունն օրերս վաճառեց «Ալբենա» զբոսաշրջային ընկերության բաժնետոմսերի 33 տոկոսը: Ընկերությունը խոշորագույններից մեկն է երկրի սեւծովյան ափին: Կոնսորցիումը, որի մեջ մտնում են ֆրանսիական BNP բանկը, «Ալբենա 2000» ընկերությունը եւ «Ալբենա ինվեստ» հիմնադրամը, «Ալբենա» առողջարանի բաժնետոմսերի դիմաց վճարեց 10,1 միլիոն դոլար: Այսպիսով, «Ալբենան» կդառնա Բուլղարիայի սեւծովյան ափի առաջին մասնավոր առողջարանը: Դրա մնացյալ բաժնետոմսերը կբաշխվեն ափամերձ հողամասերի նախկին տերերին, կփոխարինվեն սեփականաշնորհման կտրոնների հետ, նշում է «Ֆինանսովիե իզվեստիան»:

Ռումինիան իր հերթին վաճառքի է հանել 6 միլիոն դոլար եւ ավելի մեծ արժողությամբ հյուրանոցներ: Ծովափնյա «Նեպտուն» առողջարանում, որն առավել հայտնիներից եւ հարմարավետներից մեկն է, աճուրդի կհանվեն 35 հյուրանոց, 19 առանձնատուն եւ 28 ռեստորան: Իսկ Մամայայում օտարերկրացի ներդրողներին առաջարկվում է «Պալաս-Մաժեստիկ» հյուրանոցի բաժնետոմսերի հիմնական մասը: Սեւծովյան ափի հեռանկարային հյուրանոցների նկատմամբ արդեն հետաքրքրություն են հանդես բերել Ֆրանսիայի, Իտալիայի, Թուրքիայի եւ Իսրայելի գործարարները:

Պ. Ռ.

ՏԱՐԱԾԱՇՐՋԱՆ

«Ռազմավարական բանակցություններ» Թուրքիայի եւ Իսրայելի միջեւ

Դեկտեմբերի 22-ին Անկարայում Թուրքիայի եւ Իսրայելի միջեւ կկայանան բարձրաստիճան մակարդակի «ռազմավարական բանակցություններ»: Ինչպես հայտնել է թուրքական բարձրաստիճան մի սպա, բանակցություններում կքննարկվեն «կենսական, ներառյալ տարածաշրջանում սպառնալիքների համատեղ վերլուծության եւ պաշտպանության վերաբերյալ հարցեր»: Թուրքական պատվիրակությունը կգլխավորի բանակի հրամանատարի տեղակալ գեներալ Չեւիք Բիրը, իսկ իսրայելյան պատվիրակությունը՝ պաշտպանության նախարարի ռազմավարական հարցերով պատասխանատու գլխավոր խորհրդատուն:

Ծրագրվում է տարեկան երկու անգամ վարել ռազմավարական բանակցություններ, որոնց նպատակն է գնահատել երկու երկրների դեմ ուղղված սպառնալիքները եւ նախապատրաստել համատեղ միջոցառումներ՝ Միջին Արեւելքում հնարավոր անկայունության դեպքում: Ըստ տեղեկությունների, Թուրքիան եւ Իսրայելը պետք է սահմանեն Իրանից, Սիրիայից եւ Իրաքից բխող հավանական սպառնալիքները:

Միաժամանակ, օրերս Իսրայելի պաշտպանության նախարար Իցխակ Մորդեխայի Անկարա կատարած այցից հետո, դեկտեմբերի 21-ին Իսրայել կմեկնի Թուրքիայի պաշտպանության փոխնախարար գեներալ Թյունչերը Քիլինչը՝ սպառազինության արդիականացման հարցով:

«ԵՐԵՎԱՆ»

ԶԱՐԳԱՑՈՒՄ

Էլեկտրոնային կողոպուտի այբուբեն

Վաշինգտոնում Մեծ ութնյակի երկրների ներքին գործերի նախարարների հանդիպման ժամանակ համաձայնագիր է ստորագրվել՝ ընդդեմ համակարգչային հանցագործության: Այն ողողել է ողջ աշխարհը մասնավորապես Ինտերնետի ընձեռած հնարավորությունների շնորհիվ, եւ կարելի է սեփական աշխատասենյակից չհեռանալով՝ միլիոնատեր դառնալ: Այդպես է վարվել, օրինակ, հենց նոր ձերբակալված սանկտպետերբուրգցի Վլադիմիր Լեւինը, որ ամերիկյան «Սիթի» բանկի հաշիվներից սեփական հաշվին է փոխանցել 1 մլն դոլար: Ի դեպ, այս կապակցությամբ ռուսական հեռուստատեսության հարցումներին «Սիթի» բանկը խուսափել է պատասխան տալ: Ռուսաստանի Դաշնությունում բացահայտված է նման 10 դեպք: Միացյալ Նահանգներում այս թիվը հարյուրապատիկ ավելի է: Ընդ որում, [illegible] ապացուցում են, որ համակարգչային ծովահենների գերակշիռ մասը ռուսական մաֆիայի ներկայացուցիչներն են:

Հանցագործ աշխարհի ուշադրությունը բեւեռվել է նաեւ ընդլայնված անկանխիկ վճարային համակարգին, ուր պլաստիկ քարտերի միջոցով շրջանառվում են բազում միլիարդներ: Զգալի նյութական վնասներ հասցնող «էլեկտրոնային կողոպուտը» կատարվում է 3 տարբերակով. անօրինաբար օգտագործվում են իսկական կրեդիտ քարտերը կամ դրանց վճարման թերթիկները (սլիպներ), կամ էլ գործածության մեջ են դրվում կեղծված պլաստիկ քարտեր: Գողացված կամ կորսված քարտերն առանց փոփոխության ենթարկվելու գործի են դրվում ապրանքներ եւ ծառայություններ ստանալու նպատակով: Այդ արվում է ինքնուրույն կամ տվյալ հաստատության որեւէ աշխատակցի հետ գործարք կատարելով: Այդ դեպքում կեղծվում է քարտի տիրոջ ստորագրությունը, հաճախ նրա անունից պատրաստվում եւ ներկայացվում են կեղծ փաստաթղթեր: Թանկարժեք գնումից հետո քարտը նետում են տիրոջ տան մոտ: Հաջորդ դեպքում գործողությունների ձեռագիրը բավականաչափ նման է: Նախ աչքի տակ է առնվում բանկային խոշոր հաշիվ ունեցող հաճախորդը, ապա գործի մեջ են ներգրավվում գրպանահատները՝ ձեռք գցելով կրեդիտ քարտը կամ որեւէ փաստաթուղթ: Դրանք անմիջապես հանձնվում են կեղծ փաստաթղթեր պատրաստող մասնագետներին: Հապշտապ պատրաստելով պատճեններն այն մարդու անունով, որ գործածելու է դրանք, փաստաթուղթը վերադարձնում են ոչինչ չկասկածող տիրոջը: Հանցագործները համեմատական խաղաղության մեջ են մնում մինչեւ ամսվա ավարտը, երբ քարտի տերը ստանում է գործառնությունների վերջնահաշիվը:

Պասիվ քարտերն օգտագործվում են նաեւ ինչպես զարգացած, այնպես էլ նորանկախ մեր երկրներում վերջին շրջանում մուտք գործած բանկոմատներից առձեռն գումարներ վերցնելու նպատակով՝ լրացուցիչ գիտենալով քարտատիրոջ անձնական կոդը:

Պլաստիկ քարտերի հետ կապված տհաճ իրավիճակների մեջ ԱՊՀ գործարարները հայտնվում են հաճախ տարրական անգրագիտության պատճառով: Պատահում է, որ օտարերկրացիները պարտք են վերցնում, իսկ մարման ժամկետները լրանալուն պես հայտարարում են, որ առձեռն գումար չունենալու պատճառով մեկնելուց առաջ կարող են թողնել կրեդիտ քարտերը՝ այնտեղ զգալի գումար կա: Վազելով մոտակա բանկ ԱՊՀ քաղաքացին քաղաքավարի մերժում է ստանում: Ավելին, քարտը չեղյալ է համարված, որովհետեւ թռիչքից առաջ օտարերկրացի «գործընկերը» հայտարարել է դրա կորստյան մասին:

Խոսք տարածված է նաեւ սլիպների գողության օգտագործումը: Գլխավորապես հյուրանոցներում մոռացված քարտերից հանելով դրանք եւ կեղծելով ստորագրությունը՝ այդ հաստատությունների աշխատակիցները օգտվում են վճարովի ծառայություններից:

Կողոպուտի մի այլ տարբերակ է փաստաթղթերի կեղծումը: Մոսկովյան Ինկոմբանկում ներկայացնելով անձնագիր, ուր խնամքով զետեղված էր իր լուսանկարը, մի քաղաքացի, բացելով 1000 դոլարի հաշիվ, ձեռք բերեց միջազգային «VISA» քարտը: Անմիջապես մեկնելով Եվրոպա՝ նա մի շաբաթում մսխեց 50 հազար դոլար: Արդյունքում ստացվեց հաշիվ անձնագրի իրական տիրոջ անունով, որը իսկույնեւեթ հրաժարվեց վճարել:

Սակայն պլաստիկ քարտերի կատարյալ կեղծումը բարդ եւ թանկ գործ է: Սա հասանելի է միայն հանցագործ խմբավորումներին: Կեղծ քարտերը պատրաստվում են հիմնականում արտերկրում: Գործի գլուխ են կանգնած ԱՄՆ-ից, Իսրայելից, Հարավ-Արեւելյան Ասիայից սերվածները: Միջազգային փորձագետների կարծիքով, պլաստիկ բիզնեսում մասնագիտացած ամենահզոր մաֆիան ծնունդով նիգերացիներից է կազմված: Ինտերպոլի տվյալներով Նիգերիայում գոյություն ունեն պրոֆեսիոնալ գործարարների պատրաստման 5 խոշորագույն կենտրոններ: Յուրաքանչյուր «դասընթացի» ավարտից հետո նրանց ուղարկում են Եվրոպա, ուր դիմավորում եւ աշխատանքի են տեղավորում խոշորագույն ֆիրմաներում: Սովորաբար՝ որպես հավաքարար: Նրանց խնդիրը զգալի կարողություն ունեցողների մասին տեղեկություններ հավաքելն է: «Զոհին» նշանառության տակ են առնում 2-3 հոգի: Մեկ ամսից հետո ընտրելով բանկը, ուր դրամատերը դեռ չի եղել, նրա անունից քարտի հատկացման խնդրանքով նամակ են հղում տնօրինությանը: Կարճատեւ ստուգումից հետո (դիմողի անունն անվստահության առիթ չի տալիս) քարտն ուղարկվում է նրա հասցեով: Միայն թե տեղ չի հասնում, քանի որ ձեռք է գցվում փոստում «ամրագրված» նեգերացին: Ստորագրությամբ «օրինականացնելով» քարտը՝ գեղծարարները հասցնում են մեկ ամսվա ընթացքում յուրացնել 300-500 հազար դոլար:

Հայաստանում, Կենտրոնական բանկի տվյալներով, այդպիսի դեպքեր արձանագրված չեն: Դե, ԴԱՎ-ի հարցում էլ մենք դեռ հետ ենք մնում...

Ա. Գ.

ԱԶԳ

Մշակույթ

Հայ կաթոլիկ ամենաբարձրաստիճան հոգեւորականը, աստվածաբանության դոկտոր-ուսուցչապետ կարդինալ Ղազարոս Հարությունի Աղաջանյանը, որի ծննդյան մեկդարյա հոբելյանի առթիվ մեծ ուխտագնացություն եղավ Վրաստան եւ Հայաստան, ծնվել է Ախալցխայում, արհեստավորի ընտանիքում: Նախնիները կարինցիներ էին, որոնք ռուս-թուրքական պատերազմի հետեւանքով 1828-29 թվականներին գաղթել են Բերդաքաղաք եւ այն անվանել Նոր Էրզրում: Տակավին 8 տարեկան էր Ղազարոսը, երբ վախճանվեց հայրը: Պետրոս, Ալիշան եւ Ղազարոս եղբայրների եւ Եղիսաբեթ քրոջ խնամքը դրվեց բարեպաշտ մոր՝ Իսկուհի Սարուխանյանի վրա: Կովկասի հայ կաթողիկե առաքելությունների կառավարիչ եւ ղեկավար, գերապատիվ համակիր մը Սովետի վարչակարգին»: Այդ միջամտությունը նպաստեց կարդինալ Մոնթինիի ընտրությանը, որ պապ դարձավ Պողոս Զ մականունով: Տարիներ հետո «Յառաջ թերթի» աշխատակիցն առիթ է ունեցել զրուցելու այս մասին կարդինալ Աղաջանյանի հետ: Իր մերժումը նա բացատրել է միանգամայն այլ պատճառաբանությամբ՝ իր հայ լինելով: Ոչ բոլորին է հայտնի մեր նշանավոր ու պատմական հայրենակցի դերը Քեսապի եւ շրջակա գյուղերի հայ բնակչության նորօրյա ճակատագրի տնօրինման հարցում:

...1897-ի դեկտեմբերի կարդինալ Աղաջանյանը ավանդում է իր «սրբությամբ զարդարված հոգին»: Ննջեցյալի մարմինը դրվում է Լեւոնյան դպրավանքի Սուրբ Նիկողոսի եկեղեցում: Աշխարհի երկրներից Հռոմ էին ժամանակ Լեւոնյան վարժարանում տարիներ առաջ հիմնադրել է «Կարդինալ Աղաջանյան» թանգարանը: Նրա ծննդավայրի ազգագրական թանգարանում նույնպես բացառիկ արժեքավոր նյութեր կան:

...Ընթացիկ տարվա գարնանը Բեյրութում բարձր հովանավորությամբ Լիբանանի Հանրապետության նախագահի, մեծ հանդիսությամբ նշվեց սրբակյաց հոգեւորականի մեկդարյա հոբելյանը: Երջանկահիշատակ կարդինալի հոբելյանը արտակարգ հանդիսությամբ նշեց Աթենքի քաղաքապետարանը, որտեղ եպիսկոպոսական Սուրբ պատարագին զեկուցեց մեզ արդեն ծանոթ Ներսես Սեթյանը: Իսկ մեծահամբավ թարգմանիչ եւ հրապարակագիր Հակոբ Ձալալյանը հունարեն, անգլերեն, հայերեն, ֆրանսերեն եւ դասական լատիներենով ներ-

Հայ երեւելի հոգեւորական՝ կարդինալ Աղաջանյանը

Ծննդյան 100-ամյակի առթիվ

Սարգիս Տեր-Աբրահամյանը հիանալի ձայն ունեցող դեռահաս Ղազարոսին ուղարկում է Հռոմ՝ Ուրբանյան վարժարանում ուսանելու: Քսաներկու տարեկանում ձեռնադրվում է քահանա՝ ստանալով Ֆրանչիսկո անունը: Առաջին աշխարհամարտի պատճառով արդեն վարդապետի կոչում ունեցող Ղազարոսը հարկադրված մնում է Հռոմում: Եղել է Լեւոնյան հանրահայտ հոգեւոր վարժարանի դասուսույցը, պրոռեկտոր եւ ռեկտոր: Ընտրվել է աշխարհասփյուռ հայ-կաթոլիկների պատրիարք՝ ընդունելով Գրիգոր-Պետրոս 15-րդ անունը: Նա հոգեւոր բարձր պաշտոնի հասավ 1960-70-ական թվականներին՝ դառնալով Վատիկանի հավատքի քարոզչության կոնգրեգացիայի հ[illegible]վապետ-ատենապետ՝ հարելով Վատիկանի առաջադեմ թեւին: Հենց այդ ժամանակ ընդունում է ծիրանավորի գլխարկը՝ հարազատ մնալով հայկական շրջաններին: Հետագայում հայազգի ծիրանավորը Վատիկանի բարձրագույն Տիեզերական ժողովի չորս վարիչներից մեկն էր:

Տարիներ հետո մեծ հեղինակության տեր հայազգի եկեղեցական գործիչը Հռոմում մասնակցում է քահանայապետական ընտրություններին եւ միաձայն ընտրվում Պետրոսի բարձրագույն գահին, բայց եւ... տակավին 5 րոպե անց անծանոթ եւ խորհրդավոր պայմաններում եւ պատճառներով հրաժարվում է ընտրությամբ ձեռք բերված այդ գերագույն պատվից: Վատիկանի շենքի դահլիճի ծխնելույզից բարձրացող ճերմակ ծուխը, որ հավաստում էր նոր գահակալի ընտրությունը, դարձյալ փոխարինվում է սեւով: Նման դեպք երբեք չէր եղել պապական ընտրությունների պատմության մեջ: «Յառաջ» թերթն անդրադառնալով կատարվածին, մեկնաբանում է. «Ծագումով հայ կարդինալ Աղաջանյանի եղիսաբեթ քույրը մատնված է որպես

եկել ամենամեծ ծայրագույնները, կաթողիկոսները, աբբահայրերը: Մայիսի 20-ին ննջեցյալ Հայրապետի մարմինը տեղափոխում են Սուրբ Պետրոսի Բազիլիկի մեջ, ուր ներկա էին 35 ծիրանավորներ, 200 եպիսկոպոսներ եւ արքեպիսկոպոսներ, դիվանագետներ, քաղաքական-պետական նշանավոր գործիչներ, զինվորական հրամանատարներ, արվեստի եւ մշակույթի գործիչներ, հատուկ պատվիրակություն Հայաստանից եւ նրա ծննդավայր Ախալցխայից: Մահվանից ոչ շատ առաջ կարդինալ Աղաջանյանը ներկա գտնվեց Պողոս 6-րդ պապի եւ Ամենայն հայոց կաթողիկոս Վազգեն Առաջինի հանդիպմանը Վատիկանում: Լեւոնյան վարժարանի տնօրեն Ներսես Սեթյանի նախաձեռնությամբ հետագայում թողարկվեց երեք կրոնական ականավոր գործիչների հանդիպումը պատկերող գունավոր բացիկներ: Արքեպիսկոպոս Սեթյանը միակայացրեց հոբելյարի կյանքի եւ գործի ուղին: Բեյրութում լույս տեսնող «Աւետիք» հայ-կաթողիկե պատրիարքության պաշտոնաթերթի այս տարվա շատ համարների նյութերը շքեղորեն լուսաբանում են սփյուռքում իրենց մեծ հայրենակցի հոբելյանական արարողությունների ընթացքը:

Արտաքին ու ներքին սփյուռքի տասնյակ ուխտավորներ Թբիլիսի եկան: Այնտեղից նրանք շարժվեցին Գյումրի, Աշոցք, Արեւիկ, Լանջիկ, Փանիկ, Ազատան բնակավայրերը, պատարագներ տալով իջեւանեցին կարդինալի ծննդավայրում: Ախալցխայի այն տանը, որտեղ 100 տարի առաջ ծնվել է Ղազարոս Աղաջանյանը, Սուրբ պատարագ տվին ուխտավոր հոգեւորականներն ու տան պատին փակցրեցին իրենց հետ բերած հուշաքանդակը՝ կարդինալի պատկերով: Ուխտավորները նման հուշաքանդակ ամրացրին քաղաքամերձ Սուֆլիս պատմական բնակավայրի եկեղեցում, որտեղ եւ ավարտեցին շքեղաշուք հանդիսությունները: Դրանց մասնակցում էին Սամցխե-Ջավախքի նահանգապետն ու Ախալցխայի քաղաքապետը, հյուրեր Թիֆլիսից ու Երեւանից, Ախալքալաքից ու Սուրամից, գրողներ, զորապետներ, հասարակական-քաղաքական նշանավոր գործիչներ, լրագրողներ: Կարդացվեց Գարեգին Ա վեհափառի խոսքը, որ ավարտվում էր «Ան հային պարծանք պատճառող մեծագույն զավակ մը է» բառերով:

...Այսօր էլ մարգարեաբար են հնչում կարդինալ Աղաջանյանի խոսքերը. «Դեռ պիտի գա մեր հպարտության՝ հայոց հայրենիքի անկախության ցնծալի օրը, երբ հնարավոր պիտի ըլլա հագուրդ տալու մեր զգացած կարոտին ու անսահման սիրուն: Չմոռանամ ըսելու, որ ամենայն հայ սիրելի հայրենիքի բեկոր մըն է»:

ԼԵՎՈՆ ԿՈՆՑՅԱՆ

Անբացատրելի շարժում անտեսանելի աշխարհում

Արվեստ, որ հազարամյակներ առաջ է անցել գիտությունից

1947 թ. Երեւանի ժողովրդական ստեղծագործության տանը բացվեց Էդուարդ Ղազարյանի միկրոմինիատյուրների առաջին ցուցահանդեսը: Այդ օրվանից անցել է 50 տարի, որի ընթացքում նրա աշխատանքները ցուցադրվել են աշխարհի շատ երկրներում՝ զարմանք եւ հիացմունք առաջացնելով: Իսկ մամուլը այնքան է անդրադարձել այդ աշխատանքներին, որ թվում է՝ այլեւս ասելիք չկա: Սակայն «Մոսկվա» կինոթատրոնի ճեմասրահում բացված ցուցահանդեսի առիթով, կարծում ենք, դարձյալ արժե խոսել Էդուարդ Ղազարյանի ստեղծած արվեստի նոր ուղղության մասին, որը մեկ բառով կարելի է հրաշք անվանել:

1974 թ. Լենինգրադի պոլիտեխնիկ թանգարանում առաջին անգամ ցուցադրվեցին նրա շարժական միկրոֆիգուրները: Թե ինչպես են մարդու մազի մեջ տեղադրված ֆիգուրները (պատրաստված տարբեր նյութերից) շարժվում, ֆիզիկոսները ոչ մի կերպ չեն կարողանում բացատրել: Էյնշտեյնի աշակերտ Ալեքսանդր Օտտո Սեյնը 1977 թ. ԱՄՆ-ում դիտելով այդ աշխատանքները, ասել է, որ եթե գիտությունն այս տեմպերով շարժվի, ապա միայն 9-րդ հազարամյակում գիտնականները կկարողանան բացատրել միկրոֆիգուրների շարժման գաղտնիքը:

Էդուարդ Ղազարյանի համագործակցությունը բժիշկների (ակնաբույժներ, նյարդավիրաբույժներ), ֆիզիկոսների հետ շարունակվում է նաեւ այժմ: Բացի այդ, նա շարունակում է ստեղծագործել (մեծ թիվ են կազմում Հայաստանում քրիստոնեության ընդունման 1700-ամյակին նվիրված աշխատանքները) եւ հիմնականում շարժվող միկրոֆիգուրներ է ստեղծում (նրա ամենասիրելի եւ հոգեհարազատ հերոսը Չ. Չապլինն է): Եթե կարող եք, պատկերացրեք. սովորական բրնձի հատիկի մեջ ոսկուց մեքենա է, որտեղ մարդու մազի մեջ տեղադրված աշխատող հեռուստացույց կա: Երբ միացնում ենք հեռուստացույցը, 40 տարբեր մակնիշի մեքենաների մրցույթ է սկսվում, որը հաղթում է Չ. Չապլինը՝ իր ինքնաշարժով:

Իսկ շաքարավազի 1/4 հատիկի մեջ դահլիճ է, որտեղ Միլոսյան Աֆրոդիտեի արձանն է (մարդու մազից 100 անգամ բարակ), որի պահապան Չ. Չապլինը մենամարտում է գողի հետ: Այդ երկու ֆիգուրների շարժումը դարձյալ անբացատրելի է: Առավել տարօրինակը լարին նստած Գուլիվերի ձեռքերում գտնվող փուչիկներն են, որոնցից մեկում Չ. Չապլինն է շարժվում, իսկ մյուսում կարատեի մրցույթ է (իրար կողքի գտնվող երկու փուչիկների տարբեր շարժումները հակասում են մեր իմացած ֆիզիկայի օրենքներին):

Է. Ղազարյանի աշխատանքները մեր ազգային հարստությունն են, որը գիտակցելով Հայաստանի կոմունիստական կառավարությունը 1984 թ. հատուկ որոշմամբ մշտական ցուցադրության համար 140 քառ. մետր տարածք (Աբովյան 12) հատկացրեց: Այդ թանգարանը գործեց մինչեւ 1993 թ.: Որոշմամբ (ստորագրել է վարչապետ Գ. Հարությունյանը), որի մեջ չկար նույնիսկ Է. Ղազարյանի անունը, թանգարանի տարածքը տրվեց ԱԺՄ-ին: Այսպիսով Է. Ղազարյանը զրկվեց մշտական ցուցադրություն ունենալու հնարավորությունից...

Ա. Ա.

ՀԻՇԱՏԱԿԻ ՏՈՒՐՔ

«Բանաստեղծները լույսի աղբյուր են...»

Ստեղծագործական հասունության տարիներին իր գրած էսսեներից մեկում բանաստեղծ Վահագն Դավթյանն ասում է. «Բնության մեջ ամեն ինչ ձգտում է ներդաշնակության: Աշխարհաստեղծման քաոսը հենց այդ ձգտումով է հաղթահարվել եւ շարունակում է հաղթահարվել: Մարդու պատմությունն էլ բոլոր իմաստներով դեպի ներդաշնակություն ընթանալու պատմություն է: Հենց այդ ճանապարհին է ծնվել պոեզիան, ծնվել որպես քաոսը հաղթահարելու հոգեկան ձգտում, տառապանք, ոգեւորում, հիացում, զարմանք...»:

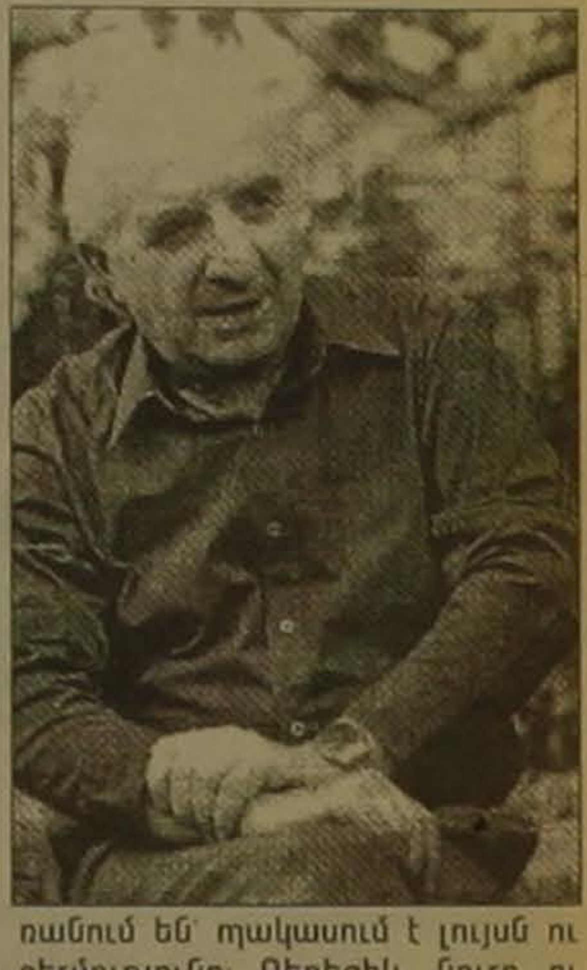

Ասվածը, մանավանդ վերջին տողերը, արտացոլում են հենց իր՝ Վահագն Դավթյանի ստեղծագործության իրական պատկերը: Ավելի քան հինգ տասնամյակ տեւած ստեղծագործական կյանքի ընթացքում նա հինավուրց հայկական պոեզիան հարստացրեց այնպիսի գործերով, որոնք զարմանք ու հիացում են հարուցում բանաստեղծական խոսքի սիրահար ընթերցողների հոգիներում: Տաղանդավոր բանաստեղծ լինելուց բացի, նա նաեւ հմուտ լրագրող էր, հասարակական եռանդուն գործիչ: Նրա բովանդակալի հուշագրությունները, էսսեները, հոդվածները լրացնում են գրական հարուստ ժառանգությունը՝ ապահովելով իր ուրույն տեղը ժամանակակից հայ գրականության անդաստանում: Բանաստեղծը մահկանացուն կնքեց ստեղծագործական շատ մտահղացումներ կիսատ թողած, սակայն ստեղծածն էլ լիուլի բավական էր, որպեսզի նա հարատեւեր իր ստեղծագործությամբ: Այդ հարատեւության առհավատչյան էր Հայաստանի գրողների տանը կազմակերպված հուշ-երեկույթը, որը նվիրված էր բանաստեղծի ծննդյան 75-ամյակին:

Ակադեմիկոս Հրանտ Թամրազյանն իր ելույթում ասաց. «Բանաստեղծները լույսի աղբյուր են, երբ հեռանում են՝ պակասում է լույսն ու ջերմությունը: Գեղեցիկ, նուրբ ու անսպառ է Վահագն Դավթյանի ստեղծագործական աշխարհը: Նրա հոգու լույսը հավերժ շողալու է մեր կյանքի ճանապարհին»:

Վ. Դավթյանի ստեղծագործությունն ըստ արժանվույն գնահատեցին նաեւ բանաստեղծուհի Մարո Մարգարյանը, ակադեմիկոս Լեւոն Հախվերդյանը եւ ուրիշներ:

Ժողովրդական արտիստ Վլադիմիր Աբաջյանը հատվածներ ընթերցեց բանաստեղծի անավարտ գրքից: Դուդուկահար Գեւորգ Դաբաղյանը բանաստեղծի հանդեպ իր հարգանքի տուրքն արտահայտեց դուդուկի արտահույզ նվագով:

Ասմունքողները նմուշներ ներկայացրեցին Վահագն Դավթյանի պոեզիայից:

Հայաստանի գրողների տանը հավաքված բազմաթիվ հանդիսականներն այդ օրը ականատեսը եղան բանաստեղծի մեծարման, նրա ստեղծագործության գնահատման անմոռանալի մի արարողության:

ՀՐԱՉՅԱ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

ՍԵՆՍԱՑԻԱ

Փոլ Մակկարտնին սատանայական խարդավանքների զոհ

Օրերս Ռուսաստանում լույս տեսած Ռ. Հարի Փաթերսընի «Զոհաբերության պատմությունը» գրքում

Տարբերակներ

Ասում են, թե Փոլ Մակկարտնին վաղուց հող է դարձել, եւ հիմիկվա սըր Փոլը ընդամենը ոմն Ուիլյամ Քեմփբըլն է՝ հռչակավոր «բիթլի» փառքը անամոթաբար յուրացրած: Իսկ մեղավորը ավտովթարն էր. վառ-կարմիր «Աստոն-Մարտին» ավտոմեքենայով սլացող Մակկարտնին չկարողացավ կառավարել այն: Դա 1966-ի նոյեմբերի 9-ն էր: Այն ժամանակ դեռ երիտասարդ Փաթերսընի վրա խորապես ազդեցին շրջող լուրերն ու ասեկոսեները: Նա սկսեց լրջորեն ուսումնասիրել տարբերակներ, որոնք ծնվել էին բիթլոմանների երեւակայության մեջ:

Մեղադրանքներ

1. Համաշխարհային օվկիանոսի անծայրածիր տարածքներում է թաքնված Լեգո խորհրդավոր կղզին: Այստեղ են «ապրում» այն երաժիշտներն ու դերասանները, որոնք «սարքել» են իրենց թվացյալ մահը: Փոլ Մակկարտնին այժմ էլ ապրում է այդ կղզում Ջիմ Մորիսոնի եւ Էլվիս Փրեսլիի հետ՝ սպասելով «պայծառ ժամանակների» աշխարհին իրենց երկրորդ հայտնվելու համար:

2. Ջոն Լեննոնի առաջնորդությամբ սատանայապաշտ տրամադրված «բիթլերը» Փոլին զոհաբերեցին սատանային:

3. Եթե ուշադիր նայենք «Բիթլզի» ալբոմների կազմերը, իսկ հետո սկավառակները հետ պտտեցնենք, ապա կստանանք (կլսենք) Փոլի մահվան պատճառների մասին Լիվերպուլի խմբի գաղտնի ուղերձը:

Ապացույցներ

1. «Rubber soul» (Ռետինե հոգի)-ալբոմի անվանումը կապակցվում է դողերի (ռետին) եւ մահվան (հոգի) հետ, որն ակնհայտորեն վկայում է ավտովթարի մասին:

2. «Sgt. Pepper's lonely hearts club band» (Սերժանտ Պեպպերի միայնակ սրտերի ակումբի նվագախումբ)-ալբոմի կազմին «բիթլերը» են գերեզմանի կողքին (ենթադրաբար՝ Փոլի):

3. «Abbey road»-կազմի լուսանկարում Փոլը մյուսների հետ համաքայլ չէ (չէ՞ որ մեռյալները շարքով չեն քայլում):

4. «Let it be»-Ջոնը, Ռինգոն եւ Ջորջը կիսաշրջված են եւ նայում են ձախ, մինչդեռ Մակկարտնին նկարահանված է դիմացից ու այդ է նայում: Ծիծաղելի՞ է: Հետաքրքիր է, ծիծաղե՞լ է արդյոք սըր Փոլը այս գիրքը կարդալիս, որը հրապարակվել է նաեւ Անգլիայում:

ԱՐ. Մ.

ՇԱԽՄԱՏ

«Հայի բախտ». երեւանցի գրոսմայստերները՝ իրար դեմ

Աշխարհի շախմատի առաջնությունում

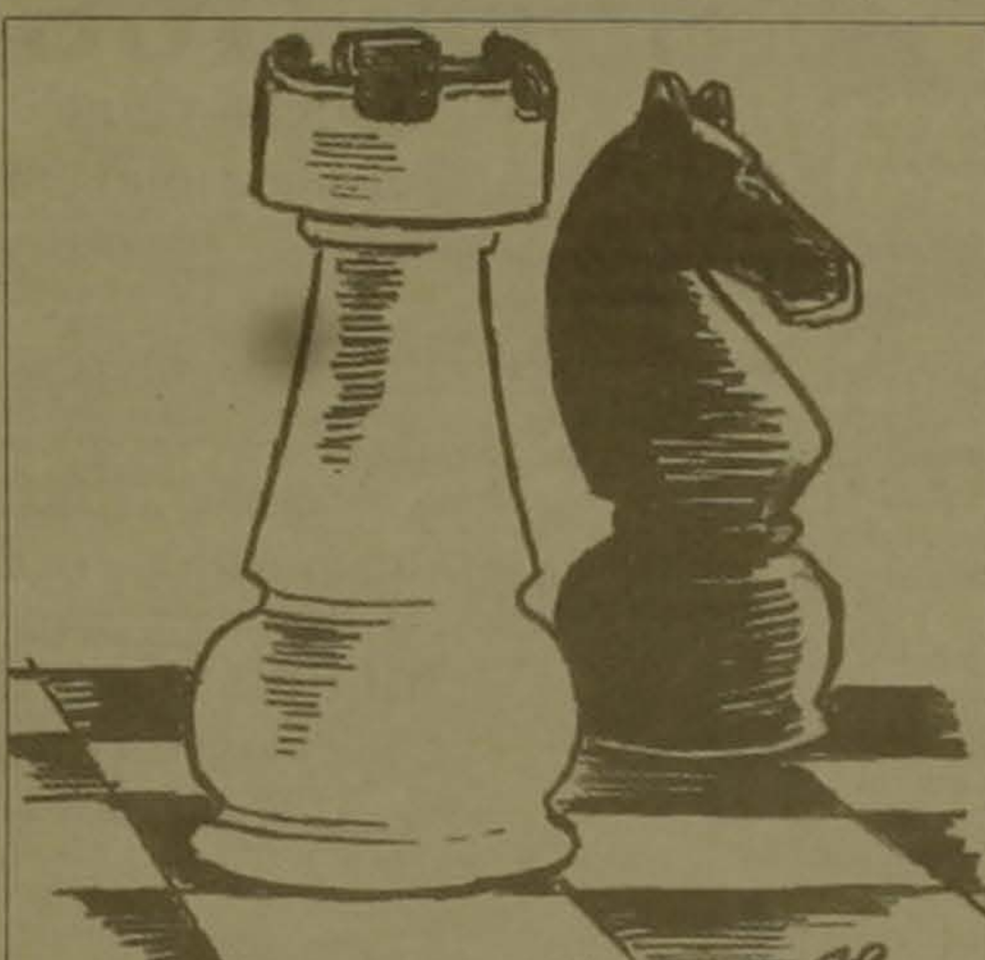

Երեւանցի գրոսմայստերներ Ռաֆայել Վահանյանը եւ Վլադիմիր Հակոբյանը Գրոնինգենում անցկացվող աշխարհի շախմատի առաջնությունում հաջողությամբ ավարտելով երկրորդ շրջանի մրցախաղերը, շարունակում են իրենց ելույթները երրորդ փուլում վիճակահանության քմահաճույքով հանդիպելով միմյանց հետ:

Վահանյանը, որն առաջին պարտիայում սեւերով պարտության էր մատնել գրոսմայստեր Բոլոգանին, հաջորդ օրը մենամարտի հաշիվը դարձրեց 2-0՝ հաղթանակ տանելով 106-րդ քայլում:

Հակոբյանը, գերմանացի գրոսմայստեր Լյութերի հետ անդրանիկ խաղը ոչ-ոքի ավարտելով, հաջողության հասավ երկրորդում եւ պայքարը շահեց 1,5-0,5 հաշվով:

Ապա երկու հայ գրոսմայստերները սկսեցին իրենց «ընտանեկան» մրցավեճը: Առաջին պարտիայում սպիտակներով խաղում էր Վահանյանը եւ, տիրելով նախաձեռնությանը, ամբողջ երեկոյի ընթացքում ճնշում էր գործադրում Հակոբյանի դիրքի վրա: Վլադիմիրը վստահորեն պաշտպանվեց, եւ 41-րդ քայլում գրանցվեց ոչ-ոքի:

Այժմ մրցախաղի ճակատագիրը մնում է երկրորդ պարտիայի կամ լրացուցիչ հանդիպումների ձեռքում:

Մրցաշարը լի է անակնկալներով: Իրենց առաջին իսկ մրցախաղերում պարտություններ կրեցին եւ պայքարից դուրս մնացին այնպիսի հանրահայտ գրոսմայստերներ, ինչպիսիք են Թոփալովը, Իվանչուկը, Թիմմանը, Սալովը, Պոլգարը:

Երրորդ փուլում, Վահանյան-Հակոբյան մրցամարտից բացի, մեր շախմատիստներին պետք է հետաքրքրի Շիրով-Միլոշ մենամարտը, որի հաղթողի հետ հաջորդ շրջանում պետք է հանդիպի հայ գրոսմայստերներից առավել հաջողակը: Առաջին պարտիան, որում սպիտակներով խաղում էր Միլոշը, ավարտվեց ոչ-ոքի:

Այդ օրվա 16 զույգերից միայն հինգում կողմերից մեկը հաղթանակ տոնեց: Ազմայպարաշվիլին պարտության մատնեց Ալեքսանդրովին, Ադամսը՝ Տիվյակովին, Կրասենկովը՝ Բարեեւին, Շորթը՝ Սոկոլովին, Սվիդլերը՝ Եպիշինին:

Հիշեցնենք, որ երրորդ փուլում հաղթողները կստանան 48.000, իսկ պարտվողները՝ «միայն» 24.000 ամերիկյան դոլար:

Գ. Հ.

Տաթեւիկը բոլորից հաջող է խաղում

Կաննում անցկացվող աշխարհի մինչեւ 10, 12, 14 տարեկան պատանիների եւ աղջիկների շախմատի առաջնությունում խաղացվել է յոթ տուր: Հայաստանի պատվիրակներից առավել հաջող է հանդես գալիս գեղեցիկ սեռի միակ ներկայացուցիչը՝ Տաթեւիկ Աբրահամյանը (10), որը, վաստակելով 5 միավոր, ընթանում է առաջատարների խմբում:

Գաբրիել Սարգսյանը (14) եւ Բենիկ Գալստյանը (12) ունեն 4,5-ական, իսկ Տիգրան Ղարամյանը (14) եւ Արմեն Անտինյան (10)՝ 3-ական միավոր:

Մինչեւ մրցաշարի ավարտը մնում է չորս տուր:

Գ. Հ.

ՆԱՐԴԻ

Խաչատուր Մելիքյանը՝ Հայաստանի չեմպիոն

Հայաստանի նարդու ազգային ֆեդերացիայի ակումբում անցկացվեց մրցաշրջանի վերջին պաշտոնական միջոցառումը՝ «բակգամոն» (կարճ) խաղաձեւի հանրապետական առաջնությունը:

Մրցումներին մասնակցեցին Երեւանի, Վանաձորի, Էջմիածնի եւ Կապանի 44 մարզիկներ: Օլիմպիական [illegible]կարգով անցկացված երկօրյա մրցաշարի եզրափակիչում հանդիպեցին Խաչատուր Մելիքյանը (Էջմիածին) եւ Ռուբեն Մարտիրոսյանը (Երեւան): Մրցախաղը դրամատիկ ավարտ ունեցավ: Ընթացքում Մարտիրոսյանը շահում էր 14-2 հաշվով, սակայն, թերեւս, հաջողության մոտիկությունը կաշկանդեց նրան: Մելիքյանը կարողացավ հավասարեցնել հաշիվը, ապա եւ շահել խաղը: Այսպիսով, հաղթելով 19-15 հաշվով, Հայաստանի չեմպիոնի կոչումը նվաճեց Էջմիածնի ներկայացուցիչ Խաչատուր Մելիքյանը: Փոխչեմպիոնը Ռուբեն Մարտիրոսյանն է, իսկ մրցանակային երրորդ տեղը գրավեց հանրապետության նախկին չեմպիոն Արմեն Ստեփանյանը (Կապան), որը 15-12 հաշվով առավելության հասավ Ավետի[illegible]ոսոյանի (Երեւան) նկատմամբ:

- Տարին մեզ համար հարուստ էր հանրապետական ու միջազգային մրցումներով, - գրույցի ժամանակ ասաց ՀՆԱՖ-ի փոխնախագահ Մկրտիչ Հովհաննիսյանը: - Ինչ վերաբերում է ավարտված առաջնությանը, ապա հույս ունեինք, որ ավելի մեծ թվով նարդիստներ կմասնակցեն նրան, հատկապես՝ հանրապետության մարզերից: Ցավոք, հանրապետական սպորտվարչությունը, խոստանալով մասնակիորեն հոգալ մրցումների ծախսերը, այդպես էլ ոչինչ չարեց: Այդ իսկ պատճառով մրցաշարը նույնիսկ հետաձգեցինք ավելի քան մեկ ամսով... Դե ինչ, «բակգամոնի» առաջնությունն էլ անցկացրեցինք մեր ուժերով, ինչպես մյուս մրցումները:

Այժմ հանրապետության ուժեղագույն նարդիստների մի խումբ պատրաստվում է մասնակցելու Ստամբուլի ավանդական միջազգային մրցումներին, որոնք կանցկացվեն 98-ի հունվարին: ՀՆԱՖ-ի ակումբում դեկտեմբերի 20-21-ը կանցկացվի մրցաշար, որը կօգնի լավագույնս նախապատրաստվել այդ մրցումներին:

Ռ. Ս.

ՌԵՆՁՅՈՒ

Չեմպիոնը հայտնի է, պայքարը շարունակվում է

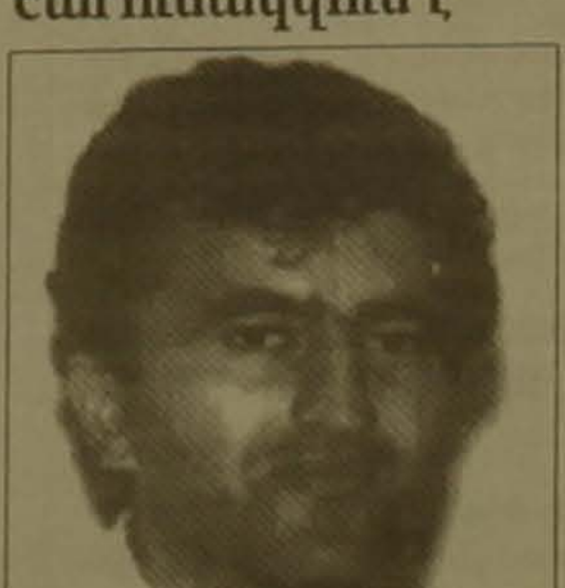

Հայաստանի չեմպիոն Ներսես Գրիգորյանը

Ռենձյուի Հայաստանի առաջնությունում հաղթող դարձավ սպորտի վարպետ Ներսես Գրիգորյանը, որը յոթ հնարավորից վաստակեց 6 միավոր: Գրիգորյանը հանրապետության չեմպիոնի կոչումը նվաճեց երկրորդ անգամ: Երկրորդ տեղը գրավեց Արմեն Ստեփանյանը: Նրա արդյունքն է 4,5 միավոր: Երեք մասնակիցներ՝ Հովհաննես Գեւորգյանը, Մհեր Դումանյանը եւ Մհեր Մանուկյանը, վաստակելով 4-ական միավոր, բաժանեցին 3-5-րդ տեղերը: Երրորդ մրցանակակիրին որոշելու համար այս օրերին նրանց միջեւ լրացուցիչ մրցախաղ է անցկացվում, որտեղ նրանցից յուրաքանչյուրը մրցակիցների հետ կխաղա երկու պարտիա:

ԲՌՆՑՔԱՄԱՐՏ

Հանրապետական սեմինար-խորհրդակցություն

Ծաղկաձորում անցկացվեց բռնցքամարտի մարզչական եւ մրցավարական հանրապետական սեմինար-խորհրդակցությունը:

Մարզաձեւի աշխարհի վերջին առաջնությունը սպասարկող մրցավարների թվում էր նաեւ մեզանում հայտնի մարզական գործիչ, օլիմպիական հերթափոխի հանրապետական ուսումնարանի տնօրեն, բռնցքամարտի հանրապետական ֆեդերացիայի պատասխանատու քարտուղար, ԱԻԲԱ-ի բարձրագույն կարգի մրցավար Դերենիկ Գաբրիելյանը: Հենց նա էլ զեկուցեց մրցավարական նորույթներին վերաբերող հարցի մասին: Այսօր տեխնիկան ու համակարգիչներն են մուտք գործել մրցավարություն, այդ իսկ պատճառով, հետ չմնալու եւ միջազգային խոշոր ստուգատեսները սպասարկելու համար, հարկ է ոչ միայն ներմուծել արտասահմանյան թանկարժեք սարքավորումներ, այլեւ ամբողջությամբ յուրացնել դրանցով պայմանավորված մրցավարական կանոնների փոփոխությունները՝ այդ ամենի մասին իրազեկելով նաեւ մեր բռնցքամարտիկներին ու մարզիչներին: Ներկաները նշեցին, որ չէր լինի Արամ Ռամազյանի «բրոնզը», եթե համապատասխան մրցավարական որակավորում չունենար բողոքարկի դրական լուծմանը մեծապես նպաստած Դերենիկ Գաբրիելյանը:

Աշխարհի առաջնության արդյունքներն ամփոփեց Հայաստանի հավաքականի գլխավոր մարզիչ Ալիկ Սարգսյանը՝ ընդհանուր առմամբ բավարար գնահատելով գրաված 11-րդ տեղը թիմային պայքարում:

Մեկ բրոնզե մեդալը, սակայն, բռնցքամարտի հայկական դպրոցի պատվիրակների հնարավորությունների սահմանագիծը չէ, ու անհամեմատ մեծ է նրանց օլիմպիական «ախորժակը»: Սերնդափոխության բարդ պրոցեսն անցած մեր թիմը լավ հեռանկարներ ունի եւ, ըստ էության, դա է գլխավորը:

Երկօրյա սեմինար-խորհրդակցության մասնակիցները ուշի ուշով ունկնդրեցին փորձառու մասնագետի՝ հանրապետության վաստակավոր մարզիչ Դիկուլ Դավթյանի զեկուցումը սկսնակ բռնցքամարտիկների տեխնիկայի եւ տակտիկայի ուսուցման մասին: «Իրենց դարն ապրած մեթոդներով առաջնորդվելով՝ այսօր մեծ ռինգում չես կարող հաջողություն ակնկալել, եւ պրակտիկան էլ կույր է՝ առանց տեսության», իրավացիորեն նկատեց բանախոսը, մարզիչներին խորհուրդ տալով հետեւելու մասնագիտական գրականությանը եւ, մասնավորապես, իր հեղինակած մեթոդական ձեռնարկներին: Այս հարցի առնչությամբ իրենց նկատառումները հայտնեցին Վանաձորի բռնցքամարտի մունետիկ, հանրապետության վաստակավոր մարզիչ Վազգեն Բադալյանը, նրա երեւանցի գործընկեր Արմեն Անտոնյանն ու Վոլտեր Աթանեսյանը:

ՀՀ պետական մարզիչ Լեւոն Հովհաննիսյանը ներկայացրեց մրցաշրջան-98-ի մարզական միջոցառումների եւ Հայաստանի հավաքական թիմերի նախապատրաստման ծրագիրը, որտեղ նույնպես փոքր թիվ չեն կազմում հեղինակավոր մրցաշարերը:

Վազգեն Բադալյանը հիշեցրեց հայկական բռնցքամարտի նահապետ Էդուարդ Արիստակեսյանի 75-ամյա հոբելյանը, հավուր պատշաճի՝ հուշամրցաշարով նշանավորելու անհրաժեշտության մասին:

Նրա հետ դժվար էր չհամաձայնել, քանզի ներկայումս էլ բացառապես բոլորը իրենց պարտքն ունեն հատուցելու մեծ ուսուցչին:

«ՍՊՈՐՏ» ՄԱ

ՁԵՌՔԻ ԳՆԴԱԿ

Ողբերգություն մարզապալատում

Աշխարհի համարյա բոլոր լրատվամիջոցները հաղորդեցին Բեռլինի «Մաքս Շմելինգ հալլե» մարզապալատում տեղի ունեցած ողբերգության մասին:

Ձեռքի գնդակի աշխարհի կանանց առաջնության Դանիա-Ռուսաստան հանդիպման ժամանակ վեճ ծագեց 48-ամյա հարբած տեղացու եւ դանիացի երկու զբոսաշրջիկ-մարզասերների միջեւ: Գերմանացուն թվաց, թե դանիացիները չափից ավելի բուռն են արտահայտում իրենց զգացմունքները: Վիճաբանության արդյունքն այն եղավ, որ նա դանակահարեց 36-ամյա Կլաուս Նիլսենին եւ 39-ամյա Հենինգ Լարսենին, եւ վերջիններս տեղում մահացան: Հանցագործը փորձեց փախուստի դիմել, սակայն ձերբակալվեց ոստիկանության կողմից:

Ինչ վերաբերում է խաղին, ասենք, որ Օլիմպիադայի եւ Եվրոպայի չեմպիոնուհիները՝ դանիացի ձեռնագնդորդուհիները, հաղթեցին 32-22 հաշվով եւ դուրս եկան եզրափակիչ: Այստեղ նրանք հաղթողի կոչման համար խաղում մրցեցին Նորվեգիայի մարզուհիների հետ (վերջիններս կիսաեզրափակիչում պարտության էին մատնել դաշտի տերերին): Եզրափակիչ խաղում եւս Դանիայի հավաքականի առավելությունը զգալի էր: Դանիացի մարզուհիները հաղթեցին 33-20 հաշվով եւ նվաճեցին աշխարհի չեմպիոնուհու կոչումը: Արծաթե մեդալները բաժին հասան Նորվեգիայի ձեռնագնդորդուհիներին:

Երրորդ տեղի համար մրցեցին Ռուսաստանի եւ Գերմանիայի թիմերը: 27-25 հաշվով հաղթեցին եւ բրոնզե մեդալների արժանացան Գերմանիայի մարզուհիները:

Ռ. Ս.

ՖՈՒՏԲՈԼ

ՖԻՖԱ-ն հրապարակում է...

Բրազիլիայի հավաքականը 1997 թվականի աշխարհի լավագույն թիմ է ճանաչվել: «Առաջադիմության գավաթը» կստանա Հարավսլավիայի հավաքականը, որը ՖԻՖԱ-ի ցուցակում կտրուկ վեր է բարձրացել:

ԱՄՆ-ի կանանց հավաքականի ավագ Ջուլիա Ֆոուդիին կհանձնվի «Ֆուտբոլային ինդուստրիայում երեխաների աշխատանքի դեմ պայքարի ներդրման համար» մրցանակ:

Արդարացի խաղի մրցանակ («Ֆեյր փլեյ») կստանա սլովակ ֆուտբոլիստ Յոզեֆ Չովինեցը, որը ֆուտբոլ է խաղացել 60 տարի եւ ոչ մի անգամ կարմիր կամ դեղին քարտ չի ստացել: Նման մրցանակ կհանձնվի նաեւ Իռլանդիայի հավաքականի երկրպագուներին՝ «օրինակելի վարքի համար»:

Դե, իսկ աշխարհի լավագույն ֆուտբոլիստի կոչմանը հավակնորդների ցուցակը խիստ փոքրացել է: Ազգային հավաքականների 128 մարզիչների կարծիքները ի մի բերելուց հետո մնացել են չորս խաղացողներ՝ հոլանդացի Դենիս Բերգկամպը («Արսենալ», Անգլիա), ֆրանսիացի Զինեդին Զիդանը («Յուվենտուս», Իտալիա), բրազիլացիներ Ռոբերտո Կառլոսը («Ռեալ», Իսպանիա), Ռոնալդոն («Ինտեր», Իտալիա):

Այս բոլոր մրցանակները կհանձնվեն 1998 թ. հունվարի 12-ին, Փարիզից ոչ հեռու գտնվող «Եվրադիսնեյլենդում»:

ՀԱՆՐԱՀԱՎԱՔ

«Հայ ժողովուրդը կպաշտպանի ԼՂՀ անկախությունը»

ԵԱՀԿ-ն չպետք է ղեկավարվի ստալինյան որոշումներով

(սկիզբը էջ 1)

Անտեսվում է հայ ժողովրդի ինքնորոշման պատմական իրավունքը, հարցի լուծումը պայմանավորվում միայն տարածքային ամբողջականության սկզբունքով, որը ոչ մի կերպ չի կարող վերաբերել ԽՍՀՄ նախկին սահմաններին, որոնք կամայականորեն են մկրատվել, մի իրողություն, որը բազմիցս ճանաչվել է պետությունների եւ միջազգային կազմակերպությունների կողմից: Ցավոք, միջազգային հանրությանն առ այսօր ներկայացված չէ հիմնահարցի ճշգրիտ էությունը, այն է՝ ԼՂ հայերն ապրում են իրենց պատմական բնօրրանում հազարամյակներ ի վեր, ի պատմության ընթացքում մինչեւ 1921 թ., Լեռնային Ղարաբաղը երբեւէ մաս չի կազմել ադրբեջանական պետությանը, բոլշեւիկյան կուսակցության Կովկասյան բյուրոն, գերազանցելով իր լիազորությունները, 1921 թ. կամայական որոշում է ընդունել ԼՂ-ն նորաստեղծ ադրբեջանական պետության կազմի մեջ մտցնելու մասին, դրանով փաստորեն այն բռնակցելով Ադրբեջանին»:

Անդրադառնալով նաեւ Նախիջեւանահայության ողբերգական ճակատագրին, ուղերձի հեղինակներն այնուհետեւ նշում են, որ Նախիջեւանի ճակատագրից խուսափելու վճռականությամբ, ԼՂՀ ազատագրել հայությունը, օգտագործելով [illegible] օրենքներին ու միջազգային իրավունքին համապատասխան, դուրս եկավ Ադրբեջանի կազմից: Դրան ի պատասխան Ադրբեջանը պատերազմ հրահրեց նորանկախ հայկական պետության դեմ, զուգահեռաբար իրականացնելով հայերի զանգվածային կոտորածը Սումգայիթում, Գյանջայում, Բաքվում եւ այլ վայրերում:

«Ելնելով այս ամենից, մենք հայտարարում ենք, հայ ժողովուրդը վարել եւ վարում է միջազգային բոլոր նորմերին համապատասխան պայքար հանուն բռնի տարանջատված իր հատվածի իրավունքի ու անվտանգության պաշտպանության եւ պահանջում, որ հարցի քննարկումը քաղաքական ոլորտից տեղափոխվի իրավական դաշտ: Հավատում ենք ԵԱՀԿ երկրներին, ողջ միջազգային հանրությանը, որ հայ ժողովուրդն իր բոլոր հատվածներով մերժում է մեզ պարտադրվող տարբերակը, որը նախատեսում է միակողմանի զիջումներ Ադրբեջանին», նշվում է ուղերձում:

Հանրահավաքի մասնակիցների համոզմամբ, ՀՀ իշխանությունները, համաձայն ՀՀ Գերագույն խորհրդի 1992 թ. հուլիսի 8-ի որոշման, իրավասու չեն ստորագրելու որեւէ փաստաթուղթ, ուր ԼՂՀ-ն դիտվում է որպես Ադրբեջանի մաս: Պատճառն դարը փորձը հուշում է, որ միակողմանի զիջողական քաղաքականությունը կխ[illegible] [illegible] կան տրամադրությունները, ինչը կհանգեցնի նոր ապակայունացման ողջ տարածաշրջանում: Արցախյան հիմնախնդրի կարգավորմանը վերաբերող որեւէ առաջարկություն չպետք է շրջանցի քաղաքական, իրավական եւ ազգային անվտանգության սկզբունքները: Արժանապատիվ խաղաղությունը, հայ եւ ադրբեջանական ժողովուրդների բարիդրացիական հարաբերությունների վերականգնումը պետք է խարսխված լինեն միջազգային նորմերի վրա իրականացվող քաղաքականության վրա:

«Մենք վճռական ենք պաշտպանելու հայ ժողովրդի ձեռքբերումը՝ ԼՂՀ լիակատար անկախությունը Ադրբեջանից», վերջում ասվում է ուղերձում, որը ստորագրել են ԱԺՄ, ՀՅԴ, ՀՌԱԿ, ԻՄ, ՀՀ դեմոկրատական կուսակցությունը, «Արցախ-Հայաստան» կազմակերպությունը, Կանանց հանրապետական խորհուրդը, «Գարդման» եւ «Արցախ» հայրենակցական միությունները, Հայաստանի գիտնականների միությունը, քաղաքական այլ կազմակերպություններ:

Այնուհետեւ հանրահավաքի մասնակիցները երթով ուղղությամբ շարժվեցին դեպի ՌԴ, ԱՄՆ եւ Ֆրանսիայի դեսպանություններ ուղերձը ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի համանախագահող երկրների ներկայացուցչություններին հանձնելու [illegible]

ADANA COMMERCIAL BANK

ԻՆՉՊԵՍ ԴՐԱՄԱԿԱՆ ՓՈԽԱՆՑՈՒՄՆԵՐ ԿԱՏԱՐԵԼ ՀԱՅԱՍՏԱՆ

«Ադանա» բանկը հայտարարում է Հայաստան շտապ փոխանցումներ կատարելու ասպարեզում ծառայությունների ոլորտի ընդլայնման մասին: Այսուհետ 24 ժամվա ընթացքում ձեզ կարող են փոխանցումներ կատարել աշխարհի ցանկացած կետից եւ գործնականորեն Ռուսաստանի բոլոր տարածաշրջաններից՝ «Ադանա» բանկի, «Կրեդիտ-Մոսկվա» բանկի եւ Ռուսաստանի Արտաքին առեւտրի բանկի (Վնեշտորգբանկ) մասնաճյուղերի թղթակցական ցանցի միջոցով:

Մոսկվայից եւ Սանկտ Պետերբուրգից դրամական փոխանցումների իրականացման տոկոսադրույքը՝ 1%: Ռուսաստանի այլ տարածաշրջաններից տոկոսադրույքը՝ 1% կամ առնվազն 10 դոլար:

Ձեզ սպասում ենք հետեւյալ հասցեներով՝

Մոսկվայում «Կրեդիտ-Մոսկվա» ԲԱԲ
Յոնեսյան [illegible]իկովսկի 6-րդ նրբանցք, 8 (մետրոյի «Պավելեցկայա» կայարան): Հեռ. 237-55-93, 233-42-43
Սանկտ Պետերբուրգում «Կրեդիտ-Մոսկվա», «Սանկտ-Պետերբուրգսկի» մասնաճյուղ
[illegible]ադրուզյա փող., 54 (մետրոյի «Սադովայա» կայարան):
Հեռ. 310-19-67, 310-13-69
Երեւանում «Ադանա» բանկ
Հայաստանի Հանրապետություն, Երեւան, Նալբանդյան 5:
Հեռ./Ֆաքս՝ +(885)39 07157, +(885) 2 585980
Տելեքս (64) 243340 ADANA SU

ՌՈՒՍԱՍՏԱՆԻ ԱՐՏԱՔԻՆ ԱՌԵՎՏՐԻ ԲԱՆԿԻ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂԵՐԻ ՑԱՆԿԸ

Սանկտ-Պետերբուրգ, Բոլշայա Մորսկայա փ. 29	հեռ. (812)	312-78-00
Բլագովեշչենսկ, Սովետսկիյ նրբ. 65/1	հեռ. (4162)	42-10-47
Խաբարովսկ, Մոսկովսկայա փ. 7	հեռ. (4212)	33-58-13
Վիբորգ, Կրեպոստնայա փ. 16	հեռ. (81278)	2-53-02
Նախոդկա, Ցենտրալնայա փ. 19	հեռ. (42366)	4-69-71
Նովոռոսիյսկ, Սովետների փ. 47	հեռ. (86134)	5-74-14
Օրել, Կարլ Լիբկնեխտի փ. 10	հեռ. (8622)	92-73-35
Կրասնոյարսկ, Լենինի փ. 143	հեռ. (3912)	21-85-29
Իրկուտսկ, Սվերդլովի փ. 40	հեռ. (3952)	24-16-72
Ստավրոպոլ, Կոմինտերնի փ. 7	հեռ. (8652)	26-17-54
Կալինինգրադ, Բոլնիչնայա փ. 5	հեռ. (0112)	34-05-00

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Ամերիկայի Միացյալ Նահանգների դեսպանատունը հայտարարում է մրցութային ընդունելություն կոմերցիոն գծով օգնականի թափուր տեղի համար: Պահանջվում է նմանատիպ աշխատանքի երկարատեւ փորձ եւ անգլերեն լեզվի լավ իմացություն:

Դիմել Ամերիկայի Միացյալ Նահանգների դեսպանատուն, Բաղրամյան 18 հասցեով, կադրերի բաժին:

Հեռ. 52-46-61, 52-16-11, մինչեւ հունվարի 15-ը:

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

«CH» անշարժ գույքի գործակալությունն իր ծառայությունները է առաջարկում բնակարան գնել կամ վաճառել ցանկացողներին:

Հասցեն՝ Բաբաջանյան 53 շենքի դիմաց: ՀԱԶ, Բ-1 թաղամասի «դիսպետչերանոցի» մոտ:

Հեռ. 73-61-14

Կազմակերպությունը մեծածախ վաճառում է շուկայականից մի քանի անգամ էժան արտասահմանյան ծակետներ եւ սվիտեր (տղամարդու եւ կանացի):

Հեռ.՝ 73-80-98, 52-05-89

հայաստան համահայկական հիմնադրամը
ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ՀԵՌՈՒՍՏԱՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆԸ

ԿԱՄԵՐԱՅԻՆ ԵՐԱԺՇՏՈՒԹՅԱՆ ՏԱՆԸ
ԴԵԿՏԵՄԲԵՐԻ 27-ին ժ. 12.00-24.00
ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒՄ ԵՆ
ԱԶԳԱՅԻՆ ՏՈՒՐՔԻ ՀԵՌՈՒՍՏԱՄԱՐԱԹՈՆ

Ն Պ Ա Ս Տ Ն Ե Ր

ՀՀ եւ ԼՂՀ ԶՈՀՎԱԾ ԵՒ I ԿԱՐԳԻ ՀԱՇՄԱՆԴԱՄ

ԱԶԱՏԱՄԱՐՏԻԿՆԵՐԻ ԵՐԵԽԱՆԵՐԻՆ

ԾՐԱԳՐԻ ՀԱՄԱՐ

ՀԵՌՈՒՍՏԱՄԱՐԱԹՈՆԻՆ ՄԱՍՆԱԿՑԵԼՈՒ ՁԵՒԵՐԸ

ուղղակի մուծում դեկտեմբերի 27-ին Կամերային երաժշտության տանը	խոստում-հայտարարություն հեռախոսով 52.64.74, 58.07.82, 52.09.40, 56.01.06, 58.33.94, 58.73.92 կառ. 59.44, 64.08
փոխանցում «Հայաստան» Համահայկական Հիմնադրամի ՀՀ ԿԲ 103003215672 հաշվին	Դեկտեմբերի 1-31-ը կատարված բոլոր մուծումները հաշվարկվում են այս ծրագրին

ԲԱՐԻ ԳՈՐԾՈՎ ԴԻՄԱՎՈՐԵՆՔ ՆՈՐ ՏԱՐԻՆ

Հայաստանի ամերիկյան համալսարանի
հատուկ դասընթացների բաժին

ՀՀ ներքին գործերի եւ ազգային անվտանգության նախարար

Սերժ Սարգսյանը

ներկայացնում է

«Դատաիրավական բարեփոխումները եւ քրեական իրավիճակը»

Դեկտեմբերի 18-ին

ժամը 18:00

Հայաստանի ամերիկյան համալսարանի

փոքր դահլիճ, 5-րդ հարկ

Մուտքն ազատ է

Լրացուցիչ տեղեկությունների համար զանգահարել 27-16-58

Նիհարիր

Նոր տարվա առթիվ, առանց դիետաների եւ ֆիզիկական վարժությունների:

Մասնագետի խորհրդատվություն:

Զանգահարել 22-04-90
ժամը 9-11-ը եւ 20-22-ը

Robin Generators RGX3500

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ ԵՆ

բենզինով աշխատող միաֆազ էլեկտրագեներատորներ: ☎ 529353

հզորություն.	մաքս. հզ.	նոմ. հզ.	աշխ. ժամ	տարող.
50 Հց	3.0 կՎտ	2.5 կՎտ	7.1 ժ	13 լ
60 Հց	3.5 կՎտ	3.0 կՎտ	6.1 ժ	

«ՍՓՅՈՒՌ» ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ - ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՁԵՌՆԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԵՎ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ
հեռախոսով (589167, 581351) - պարբերաբար հրատարակվող տեղեկագրքերով - մագնիսական սկավառակներով - INTERNET ցանցով (http://www.arminco.com/spyur):

«Ցերեկն Մեծ» հրատարակչության տպարան. Երեւան-23, Արշակունյաց 2. Գրանցման թիվ 65. Դասիչ 69149. Պատվեր 726. Տպաքանակը 3000. Ստորագրված է տպագրության 15. 12. 1997. Գինը՝ 100 դրամ